

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vrčajo. — Oglasi po tarifi.

Pisnim vprašanjem naj se priloži ~~znanje~~ za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Nujna naloga inteligence.

Največje zlo naše slovenske politike je, da ni moč in sila slovenskih političnih strank odvisna od njih rasničnih zaslug za celoto, temveč le od sile njih strankarske organizacije. Naj n. pr. zagreši SDS še tako silne napake, naj oškoduje slovensko gospodarstvo za milijone in milijone, njena strankarska moč se vendar ni izpremenila mnogo, samo če ostane enako razširjen njen tisk in če ima še nadalje denar, da vzdržuje svoj relativno prekomerno velik strankarski aparat. Ravno tako je stvar z našo SLS. Je v glavnem čisto vseeno, kako politiko vodi in če je ta uspešna ali ne, svojo večinsko pozicijo v slovenskem narodu bo vendarle vzdržala, samo če ostane njen strankarski aparat intakten.

Posledica tega je, da ne moremo priti do nobene dobre slovenske politike. Kajti prvi predpogoj za dobro politiko je, da mora vsaka stranka in vsak politik, ki je zagrešil kako težko napako, odstopiti in se umakniti politiki ali stranki, ki je bila nasprotnega mnenja, in ki je s tem dala jamstvo, da napako popravi. V res parlamentarnih državah je to tudi običaj in zato imajo te države tudi dobro politiko in dobre politike. Samo s tem običajem je namreč mogoča izbira dobrih politikov in samo v tem slučaju, kadar stranka posledice svoje polomije tudi sama nosi, ne bodo te prevalele na celoto, na narod.

Pri nas žal ni tako. Če smo zaigrali koroški plebiscit ali Wilsonovo črto, je ostalo v slovenski strankarski politiki vse neizpremenjeno. Vseeno, kateri politik ga je polomil, vseeno, katera stranka ga je polomila. Strankarski aparati so ostali intaktni in zato je ostalo intaktno posestno stanje strank in zato moramo še vedno prenašati vse politike, pa naj so se izkazali kot sposobni ali ne.

Nadaljna posledica tega pa je, da se vedno bolj širi nekritičnost. Naš človek sploh ne zna več politike objektivno presojeti in šele takrat izpregleda, kadar so nanj navaljena tako velika bremena, da sploh dihati več ne more. Tedaj pa je prepozno.

Zato je v interesu vsega naroda, da dobi tudi naša slovenska strankarska politika svoj regulativ in da bodo naše stranke vedele, da ni vseeno, če vodijo dobro ali slabo politiko, če množe ali pa zapravljajo slovenski denar.

Takšen regulativ bi morala ustvariti slovenska inteligenca. Po svoji naobrazbi, po svojem položaju je poklicana, da je objektivni kritik o delovanju strank. Ljubljanski mandat bi moral biti, če je slovenska inteligenca le količkaj ambiciozna, njen mandat in oni regulativ, ki bi vsému narodu kazal, kdo dela v Sloveniji dobro politiko.

Zato bi se morala slovenska inteligenca organizirati in v tem je bil glavni vzrok, da smo nastopili za samostojno uradniško listo v Ljubljani. Kajti večina slovenske inteligence pripada še vedno stalnim nameščencem in s tem, da bi bili organizirani, bi bila organizirana tudi slovenska inteligenca.

Če je organizacija slovenske inteligence danes mogoča ali ne, je stransko vprašanje, gotovo pa je, da bo do nje moralo priti, če hočemo, da bo tudi za slovensko politiko veljalo edino pravo stališče, da ljudje s polomijami ne smejo biti na vodilnih mestih. Če bi seveda imela slovenska inteligenca upliven tisk in če bi s podrobno propagando skrbela, da bi bila njena beseda slišna tudi v najširših krogih naroda, potem bi tudi to zadostovalo.

Nikakor pa ne gre, da v slovenski politiki odločujejo vsi, samo slovenska in-

Korošec proti terorju HSS.

Beograd, 27. avg. Glede na poskušeni stanku z dr. Vojo Marinkovićem dal novinarjem tole izjavo:

»Prišel se mi Beograd, da pri predsedniku vlade Vukičeviću protestiram proti nasilju, ki ga izvajajo radičevci proti pristašem nasprotnih strank. Ker se predsednik vlade še ni vrnil v Beograd a jaz moram odpotovati na že preje napovedane shode, zato sem včeraj popoldne posetil namestnika vladnega predsednika dr. Vojo Marinkovića in pri njem vložil protest proti terorju, ki ga glede na znan razpis Štefana Radića izvajajo na Hrvaškem pristaši HSS. Učinek tega razpisa je, da je svoboda volitev na najbrutalnejši način ogrožena. Posebno sem opozoril Marinkovića na divjaški in

dozdaj v naši politični in strankarski borbi še ne pomnjeni zločin, ki so ga zagrešili pristaši HSS pred nekaj dnevi v Čučerju pri Zagrebu, kjer so ubili kmeta Tolana. Marinkoviću sem opisal tudi podrobnosti tega zločina in ga prosil, naj vlada čimprej vse potrebno ukrene, da se zaščiti svoboda volitev in prepreči nasilje, ki se dogaja posebno na Hrvaškem. Glede samega umora v Čučerju naj vlada, če tega še ni storila, takoj uvede najstrožjo preiskavo, da bo zločinec za svoje dejanje po zakonu kaznovan.

V razgovoru o tej zadevi in tudi o drugih aktualnih vprašanjih, ki sva se jih pri tem dotaknila, sem prebil pri Marinkoviću celo uro. Nocoj odidem z brzovlakom v Slovenijo.

VUKIČEVIĆ SE VRNE DANES V BEOGRAD.

Beograd, 27. avg. Po informacijah, ki jih je dobilo predsedstvo vlade, bi Velja Vukičević danes imel priti v Beograd. Tam ostane par dni, potem pa gre naprej na agitacijsko potovanje v Vojvodino.

KOROŠEC O VLADNIH DEMANTIJH.

Beograd, 27. avg. V intimnem razgovoru je dr. Korošec izrazil svoje začudenje nad demantiji, ki so bili izdani glede njegovega govora v Ptuj. On je tam vendar navajal samo vesti nekaterih listov, ki jih pa dozdaj nihče ni demantiral.

ZAMAN VSE DEKLAMIRANJE OPOZICIJE V FIN. ODBORU.

Beograd, 27. avg. V Beograd je včeraj dopotoval zunanji minister Voja Marinković. Popoldne je imel v svojem kabinetu konferenco z nekaterimi ministri. Baval se je tudi s proglasom demokratske stranke, ki se mora takoj objaviti.

V politični situaciji ni bilo drugače nobenih posebnih dogodkov. Komentirala se je seja finančnega odbora, na kateri je opozicija soglasno kritizirala volilno nasilje. Dvomi se, da bi se hotel Velja Vukičević odzvati ponovnemu pozivu predsednika finančnega odbora, da pride na sejo finančnega odbora. Finančnemu odboru tako ne preostane drugega, kakor da opusti svoje delo ali pa da nadaljuje razpravo o reševanju gospodarske krize.

Dr. Radonić je imel popoldne s svojimi prijatelji sestanek, na katerem je razpravljalo o delu finančnega odbora.

KOROŠEC PRI MARINKOVIĆU.

Beograd, 27. avg. Včeraj popoldne je dr. Korošec posetil zunanjega ministra dr. Marinkovića. Temu sestanku se pripisuje velika politična važnost, zlasti z ozirom na zadnje dogodke, ki so jih povzročile razne intrige vsled ptujskega govora dr. Korošca. Na tem sestanku se je govorilo tudi o zunanji politiki, zlasti o delu Zveze narodov.

SEČEROV, DELEGAT NA ZASEDANJU ZVEZE NARODOV.

Beograd, 27. avg. Sinoči je dr. Voja Marinković pozval dr. Sečero, da gre v Zenevo kot gospodarski strokovnjak naše delegacije o priliki sestanka Zveze narodov. Dr. Sečero je bil načelnik naše delegacije že na svetovni gospodarski konferenci v Zenevi. Tam se je ustanovil permanentni gospodarski odbor, ki se bavi z mednarodno gospodarsko krizo. G. Sečero bi imel podati poročilo o našem gospodarskem polo-

teligenca ne, pri čemur pa povdarjamo, da štejemo sem tudi vse naše odlične gospodarske delavce.

žaju zlasti v mednarodnem pogledu in na to poročilo bi se opirala naša delegacija. Dr. Sečero bo glede na resnost volilnega boja v njegovem okraju šele danes dal definitiven odgovor na Marinkovićev poziv.

NASTAS PETROVIĆ O PONESREČENEM ATENTATU.

Beograd, 27. avg. Glede na poskušeni atentat na Nastasa Petrovića je Petrović dal izjavo, v kateri pravi, da je s Čedo Markovićem in z dr. Mito Nešićem šel na shod v Vojsko. Čprav so moji prijatelji, pravi Petrović, prej odšli tja, ni so mogli priti na shod, ker je bil na njih avto izstreljen celotna salva iz pušk. Vrnili so se zato nazaj in so po ovinku šele ob 11. dospeli na shod. Na kraju, kjer se je to zgodilo, je neki kmet pripovedoval, da se je tudi on prestrašil strelcev iz pušk, da je pobegnil in se skril v koruzo. Videl je tam, kako se je avto hitro obrnil, ni pa videl ljudi, ki so streljali, ker so bili skriti v gozdu. Ljudje na shodu so rekli, da je morala napadalce najeti in tam razmestiti policija, ker v bližnjih vaseh ni nobenega človeka, ki bi mogel kaj takega napraviti.

NACIONALISTI ZAŽGALI POSLOPJE ŽIDOVSKIH SPORTNIKOV V SOFIJI.

Sofija, 27. avg. Pred nekaj dnevi se je vršil kongres židovskih sportnih klubov v Bolgariji. Bolgarske nacionalistične organizacije so zahtevale od oblasli, da se to židovsko zasedanje prepove. Ker vlada tej zahtevi ni hotela ustreči, so nacionalistične organizacije zažgale poslopje, v kateri je zasedal kongres in prav tako zažgale tudi neki slavolok.

OSTER NASTOP POLICIJE PROTI GAJDI.

Praga, 27. avg. General Gajda je bil predsinočnim v spremstvu dveh delegatov prepeljan v svoje stanovanje. Gajdi je prepovedano telefonirati. Včeraj so Gajdo znova vedli na policijsko predsedstvo in ga zasliševali tri ure. V Prago je prišlo mnogo fašistov, da bi Gajdo zaščitili. Policija opazuje njih kretanje. Ugotovljeno je, da je med fašisti dosti državnih uradnikov, pa tudi 40 policijskih redarjev.

SLOVANSKE PLAVAŠKE REPREZENTANCE DOSPELE V BEOGRAD.

Beograd, 27. avg. Včeraj je prišla v Beograd češkoslovaška plavaška reprezentacija pod vodstvom predsednika češkoslovaške plavaške zveze Klopčiča. Na kolodvoru je goste pozdravil z lepim govorom inž. Radojlović. Pri sprejemu, ki se ga je udeležilo polno občinstvo, je godba odsvirala obe himni. V teku noči bi morala dospeti tudi poljska plavaška reprezentacija.

Ponesrečen poizkus atentata na Ahmeda Zogu-a.

Cetinje, 27. avg. Tukajšnja albanska emigracija potrjuje poročilo iz Skadra, po katerem je neki bivši častnik albanske vojske nameraval izvršiti atentat na Ahmeda bega Zogu-a, ki se že več dni mudi v Skadru. Atentator se je pomikal med množico občinstva, ki je čakala na povratek predsednika iz občine. Le slučaj, da je atentatorju v gneči padla ena od treh bomb, ki jih je imel pri sebi, na lla, se je imel Ahmed beg zahvaliti, da je utekel golovi smrti. S preiskavo, ki se je izvršila na to, se je ugotovilo, da je bil med občinstvom še en atentator v osebi emigranta, ki se je do tega časa skrival v planinah. Tudi pri njem so našli bombe. Ahmed beg zaradi teh poskušanih atentatov ni skrajšal svojega bivanja v Skadru, pač pa ne gre več iz svoje vile, ki jo straži močna straža.

TEŽKO GOSPODARSKO STANJE DALMACIJE.

Split, 27. avg. Na poli s Sušaka in Raba je polujoč v Dubrovnik prišel tudi v Split finančni minister dr. Bogdan Marković. V njegovem spremstvu je tudi inspektor carinarnic. Finančni minister je izjavil novinarjem, da je prišel samo po službenem poslu nadzorovat carinsko mejo. Zato se v Splitu ni mogel dalje časa muditi. Dr. Markovića so v prvi vrsti poselili delegati splitske trgovske in obrtne zbornice z g. Dubokovićem na čelu. Deputacija je razložila finančnemu ministru težko stanje severne in južne Dalmacije, ki je nastalo zaradi suše. Pridelek žita je za 20% prenizek, pridelek koruze pa za 70%. Dalmacija bo zato potrebovala okrog 7000 vagonov žita in koruze. Ljudstvu mora pod ceno prodajati živino. Ljudstvu naj se pomaga z zaslužkom pri javnih zgradbah, v prvi vrsti naj se začne z zgradbo unske železnice.

Minister Marković se je strinjal s to mislijo, da se olvori kredit za izvrševanje javnih gradb, in je obljubil, da bo te kredite čimprej dovolil. Tudi je obljubil, da se bo potrudil, da se unska prog čimprej zgradi. Enako se bo zavzel za zgradbo dalmatinskih prog.

Deputacija je ministru razložila tudi vprašanje agrarne reforme. Minister je izjavil, da se bo moralo to vprašanje vzeti v razpravo kot eno prvih v novi narodni skupščini.

AFERA SACCA IN VANZETTIIJA SE NI KONČALA.

Paris, 27. avg. Liga za človeške pravice je izdala komunike, v katerem naglašja, da je danes bolj ko kdaj uverjena o nedolžnosti Sacca in Vanzettija. Liga se je zavezala sodelovati pri vsaki akciji za rehabilitacijo obeh obsojencev, ki sta bila usmrčena. Zaprlosila je francosko vlado, naj opusti narodno proslavo 19. septembra, ki bi se je imeli udeležiti tudi ameriški legionarji.

PREDSEDNIKA AVSTRIJSKE REPUBLIKE BO POMLADIL DR. VORONOV.

Dunaj, 27. avg. Kakor znano se na Semmeringu mudi že dalje časa dr. Voronov. Včeraj je Voronov posetil predsednik avstrijske republike dr. Hainisch in se z njim nad dve uri razgovarjal. Trde, da se je predsednik dr. Hainisch odločil podvreči se pomlajevalni operaciji. Včeraj se je dr. Hainisch celo, da se bo tudi njegova mati dala operirati.

Z uradniško listo ni torej nič!

Kdorkoli uradnikov je čital poziv v »Narodnem Dnevniku« štev. 166 »Uradništvo in volitve«, kakor tudi v štev. 167 »Uradniki postavijo lasno listo«, se je veselil odločnega koraka, kajti tako markantno se ni smelo čitati povdajati tužnega položaja, v katerem se nahajajo naši pisarničarji. Pozneje je prišel dopis v »Našem Glasu«, ki je svari pred odločnim korakom, in že smo vedeli, da ima svoje nesrečne prste vmes ona širja med uradničtvom, ki vse podere, karkoli hoče zrasti v nepristransko korist naših pisarničarjev.

Kakor vsem, so tudi javni upravi in uradnikom neznosne politične razmere nadvse škodovale. Če imata kmet in mešanec svoje zastopnike povečini v eni stranki, ako ima delavec svoje zastopstvo v drugi stranki, pa vlečejo in obijubljajo pisarničarjem nebena vse stranke, a zanje nobena nič ne stori. Kaj bi naredili in dosegli naši politiki in predstavniki brez uradništva, bi bilo videti šele tedaj, ako bi se pisarničarji strogo ravnali po svoji uradni dolžnosti, delali samo za službo in edino v korist službe. Žalibog je partizanstvo že takoj ob prevratu poseglo v uradniške vrste, kajti tuji uradniki so odšli, a mesta, zlasti višja mesta, so ostala nezasedena; pri takratnih razmerah pa so odločevali službe največ politični, ne le službeni razlogi. Kdor se je znal novim razmeram dobro prilagoditi, je dobro odrezal, naj-si je bil pred vojno in med vojno Nemec, nemškular, avstrijski ali zagrižen strankar: čez noč so se preorijentirali in presedlali v nasprotni ekstrem, kjer so izpodirali in izpodirili dobre delavce in narodne ljudi z gostobesednostjo in aroganco. Prav tako bodo preko noči presedlali tudi ob sedanjem dogovoru med NRS in SLSI Politika se preloži iz ene v drugo posodo z novim imenom! Pomagale so jim stranke same, ker so ob vsaki vladni krizi med nameščenci izvrševale masševalno politiko in premestitev, slabih kvalifikacij in upokojitev na račun države, ki je mirno gledala in plačevala, ni bilo ne konca ne kraja. Protekcija je vladala in zlasti liberalna, pozneje demokratska stranka je imela uradništvo za svojo domeno. Demokrat je bil co ipso zvest, zaveden, sposoben in natančen uradnik, in če je kdaj druga stranka zavladala v deželi, ni bilo v njihovih listih konca in kraja o persekucijah, ki jih vrši nad »ubogimi« demokrati, medtem ko so sami, kadar so bili na površju, metali nasprotno privržence v ozadije, da je bilo veselje. Saj se je prigodil slučaj, da je nekdo skočil iz IX. neposredno v V. čin! In kadar je hotelo uradništvo nastopiti solidarno, tedaj so se vedno prikazali protežiranci z raznimi pomisleki, ki so vplivali tembolji, ker so bili na višjih položajih. Tudi časopisje se tega vpliva ni moglo otrešiti.

Pismeno in ustmeno so liste po svoje informirali, da resnica nikoli ni prišla na dan, in občinstvo je bilo prav tako mystificirano, kakor bi o kvalifikaciji in njeni vrednosti mogli napisati celo vrsto člankov. Kvalificirala se ni sposobnost, ne urad; temveč oseba in mišljenje. Marsikateri šef je bil in je prava igrača v rokah »svojih« politično nasprotnih ljudi, ki delajo, kar se jim ljubi za njegovim hrbtom, a on odgovarja za pisarno ali šolo! Ne bilo bi napačno, ako bi javnost zvedela, kako so nekateri »popisani« in bi sodno ali disciplinsko-objektivno dognana dejstva ugotovila prave razmere dočasnih pisarn in oseb. Pisemske tajnosti, zlorabe, zavijanje resnice in podobne »kreposti« so najsilnejše orožje proti odvisnim osebam. Kaj ni javnost še čitala o premeslitvah, upokojitvah, zapostavljanju? Čitala je o vsem tem že več, kakor preveč, a velik del teh čednosti je skrit in ostane skriven v skrivnih fasciklijah, ki nikoli ne pridejo na dan! Ali ni bilo čitali izjavo šolskega referenta Flereta o nepotrebnih tajnostih? Pozabil je povedati, kdo plača državi škodo. Imamo pa tudi nepotrebne urade in službe in le umestno bi bilo, meho referenta Flereta pokazati po gotovih uradišjih in šolah. Ne bilo bi treba govoriti o okuženem ozračju — Makedonije in o balkanizmu, ker imamo tega blaga dosti v Sloveniji! In država molči in plačuje nepotrebne razrede, urade, službe, premeščanja in upokojitve!

Isto velja za gospodarsko delo med pisarniško inteligenco. Samo zgani se v objektivno pobijanje draginje in drugega držnega izkoriščanja težko prisluženih pisarniških plač, že se oglase pomišljevalci, ki s polemiko in praznim besedičenjem vse poderejo. Sami ne razumejo nič, ne delajo nič in nočejo nič; a drugim ne puste in nagajajo, a pri tem zabavljajo na slabe čase in čakajo na tujo pomoč.

Kaj pa »moralne« dolžnosti v obliki denarnih žrtve za brezpotrebne nastope, konference, sejne, polovanja, zavode in sto drugih zahtev, za katere marsikdo razmeče četrtno plače? Politično in družabno udeleževanje dela sposobnosti, nič drugega!

Dva gospoda sta se nedavno hudo sporekla v gostilni in zagovarjala vsak svojo stranko; ko je prvi drugega ugnal, se je ta odrezal: avanzirali hočem! Avanzirali hočem! to je parola vseh slabih, ki hočejo s politiko in strankarstvom kvišku. In taki ljudje bi se brigali za idealen cilj celega stanu? Kaj bo z javno upravo ob takih razmerah, naj razmišljajo naši predstavniki, ki so s svojim »strokovnjaškim« delovanjem v Beogradu našo upravo in pisarniške razmere tako daleč prifirali. Vedo naj, da si koplejo svoj lasten grob, kajti v zakonodajni je nastal tak kaos, da mu je treba, če hočemo spraviti voz v pravi tir, resnih, večjih moči, in ti so edino med strokovnjaki po raznih pisarnah in zavodih, če hočemo spraviti voz v pravi tir; nevednost in strankarstvo praznujeta orgije. — Te razmere so globoko posegle tudi med inteligenco, zato se resni ljudje javnosti umikajo, a neresni jo izrabljajo, ker so, žalibog, še v večini Uradniki.

Spor med sovjetsko vlado in opozicijo radi gospodarskega položaja.

Centralni odbor komunistične stranke, ki vlada danes sovjetsko Rusijo, vodi polemiko s komunistično opozicijo o sedanjem gospodarskem položaju v državi. Opozicija trdi, da se sovjetsko gospodarstvo nahaja v krizi, ki podkopava obstoj samega sovjetskega režima. Centralni odbor stranke pa temu nasprotno trdi, da se gospodarski položaj v sovjetski Rusiji vedno bolj izboljšuje.

Opozicija vztraja na svojih nazorih o krizi sovjetskega gospodarstva ter kaže na brezuspešno kampanjo za znižanje cen, na padanje agrokulturnih proizvodov in na padec kvalitete produktov. Opozicija trdi, da kampanja za znižanje cen ni bila v skladu z objektivnim stanjem sovjetske industrije. Same sovjetske tvornice so začele uporabljati slabše surovine, da bi zadovolile naredbam o znižanju cen. Jasno je torej, da so morale potem sovjetske tvornice fabricirati produkte manjše vrednosti in slabše kakovosti. V kmetijstvu so hoteli ustanoviti velike komune, kjer bi se mehanično obdelavalo zemljo v velikem merilu. Tudi to je izjavalilo in je proizvodnja padla, kakovost pridelkov pa se je poslabšala.

Zato trdi opozicija, da more imeti kriza v narodnem gospodarstvu sovjetske Rusije težke posledice za samo sovjetsko vlado. Pravoverni komunisti pa se trudijo dokazati, da v sovjetskem gospodarstvu ni velike krize in da se kriza nahaja samo v prehodni fazi.

Današnji predstavniki vlade v sovjetski

Rusiji dokazujejo, da bo prišla sovjetska industrija v letu 1927-28 do razmaha in da bo tedaj narodno gospodarstvo že precej industrializirano. Vendar celo pravoverni komunisti ne taje, da bo razvoj sovjetske industrije naletel na velike težkoče. Gospodarska sredstva za obnovo industrije so zelo omejena, zveze z mednarodnimi trgi radi sprememb v mednarodnem političnem položaju so pa sila slaba. Če pa bi v letu 1928 prišlo do kakršnih koli vremenskih katastrof, tedaj bi bile posledice slabe letine za sovjetsko gospodarstvo naravnost usodne.

Kljub vsemu temu pa je sovjetska vlada uverjena, da se bo produkcija veleindustrije zvišala za 16 do 17 odstotkov in da se bo produkcija surovin zvečala za 20 odstotkov. Delovne moči se bodo istotako povečale za kake 3 do 4 odst., tako, da bodo cene industrijskih proizvodov padle za 4 do 5 odstotkov.

Sovjeti računajo tudi s tem, da bo bržkone za industrijsko produkcijo investiranih okoli 1200 milijonov rubljev (približno 30 milijard dinarjev) in da se bo promet na železnica povečal za 10 odstotkov. Državni proračun se bo povišal za 9 do 10 odst., a proračun sovjetskih republik za 12 do 13 odstotkov.

Na te provizorične številke se v glavnem naslanja Stalinova skupina v borbi z opozicijo glede gospodarskega programa in z njenimi nazeri o sedanjih nevarnostih glede gospodarske krize v sovjetski Rusiji.

Politične vesti.

— G. Josip Turk na esdesarski kandidatni listi. Naš članek o razkolu v SDS je učinkoval z neverjetno hitrim uspehom. Popoldne je že »Slovenski Narod« objavil esdesarsko kandidatno listo in na drugem mestu se blišči ime G. Josipa Turka, ki je torej z razmerami v SDS zopet zadovoljen. Nas to le veseli, ker sedaj vsaj za enega človeka pozitivno vemo, da je s SDS zadovoljen, pa čeprav ni član klike. — Če je torej G. Turk na listi, pa ni na listi g. Adolfa Ribnikarja, dasiravno so sicer na listi skoraj vsi generali SDS. Ne razumemo, zakaj imajo nekateri krogi tako antipatijo do g. Ribnikarja, ko pa je to notorično znano, da je gospod Ribnikar eden najbolj delavnih generalov SDS in tudi človek, ki ima dovolj borbivosti za vse druge. Bo sedaj najbrže stvar taka, da ne bo več govora o nevaležnosti SDS do g. Turka, zato pa bo govoril o nevaležnosti g. Ribnikar. Vsem tudi g. Zerjav ne more ustreči. — Sicer pa je treba reči, da je esdesarska lista zelo pravilno sestavljena. Začenja se z

naprednim blokom, končuje se pa z imenom dr. Zerjav, tako da tudi slepec ne more biti v dvomu, da je to samo Zerjavova lista. Če bi pa kdo še podvomil, pa skrbje ostala imena, ki so našpikana po listi, da je zajec bolj tečen. Zato tudi mi te liste ne moremo smatrati drugače kot za izrazito esdesarsko listo in jo dosledno temu priporočamo vsem slovenskim ljudem v prav posebno nerazumevanje na dan volitev.

— Klike je zmigala. Boj v SDS se je končal z zmago klike. Kaj drugega tudi ni bilo pričakovati, ker so vsa sredstva v rokah klike. Pač pa so mogli optimisti misliti, da bo par mož vendar izvajalo konsekvence. Kakor vedno, tako so imeli tudi v tem oziru pesimisti prav in optimisti bodo morali vendarle enkrat obupati nad SDS. Ni in ni rešitve.

— Samouprava o delu vlade po 11. septembru. V uvodniku razglasa glavno radikalno glasilo o nalogah vlade po 11. septembru. Predvsem bo treba izpremeniti zakon o

oblastnih samoupravah, da dobe oblasti neobdobjno potrebna finančna sredstva. Nadalje je treba, da bodo imeli vsi državljani enake dolžnosti in enake pravice. Zato ni potrebno samo izenačevanje davkov, temveč tudi vseh drugih zakonov. Največja naloga vlade pa bo, da reši gospodarsko krizo. — Da bo vse te naloge zmogla jamči vsa zgodovina radikalne stranke, ki ni izvedla samo osvoboditve in ujedinjenje, temveč priborila srbskemu narodu tudi državljanske svobode. Radikalna stranka zato mirno čaka na volitve 11. septembra, ker bi se moral narod odločiti proti sebi, če bi se odločil proti radikalni stranki.

— Konferenca Male antante. Zunanji ministri držav Male antante se sestanejo še pred zasedanjem Zveze narodov, da bodo razpravljali o položaju na Balkanu po smrti rumunskega kralja Ferdinanda in po jugoslovensko-bolgarskem zbliznanju.

— Bolgarsko časopisje o zbliznanju z Jugoslavijo. Sofijski listi mnogo pišejo o bolgarsko-jugoslovenskem zbliznanju. »Mir« je uverjen, da bi car Boris odložil bolgarsko krono, kadar bi bilo to potrebno za srečo bolgarskega naroda. Car Boris ne spada med one kronane glave, ki pojmujejo carsko veličino samo v veličini svoje osebe. »Mir« piše nadalje, da s strani carja Borisa ni nobenih težkoč za ujedinjenje vseh južnih Slovanov.

— Bolgarija se pripravlja na mednarodne konference medparlamentarne unije. Istotako narodov. Bolgarsko časopisje danes zelo podvrdja potrebo, da je Bolgarska zastopana na raznih mednarodnih konferencah, ki se bodo vršile v prihodnjih tednih. Preteklo nedeljo je že odšla bolgarska delegacija v Pariz na konferenco medparlamentarne unije. Istotako je že odpotoval bolgarski delegat na mednarodno gospodarsko konferenco, ki se bo vršila začetkom septembra v Rio de Janeiru. Bolgarsko časopisje posveča zelo mnogo pozornosti gospodarskim vprašanjem Bolgarske in upa, da bo ta konferenca izboljšala gospodarski položaj v državi. V poslednji dobi, posebno od onega časa, ko se je Bolgarija zedinila z Grško za likvidacijo bolgarskega imetja v Grški Makedoniji in Trakiji, pišejo bolgarski listi o položaju bolgarskih manjšin v inozemstvu. Zenevskemu manjšinskemu kongresu so se prijavile tudi bolgarske manjšine iz Jugoslavije in Grške Makedonije, ali niso bile sprejete. — Za Bolgarijo pa je najvažnejše letošnje jesensko zasedanje Zveze narodov, ki se bo pričelo dne 7. septembra v Ženevi. Na to konferenco bodo poslali posebno veliko delegacijo s finančnim ministrom na čelu, ki je že izdelala obširen ekspozice o gospodarskem položaju v Bolgariji. Ta ekspozice se bo predložila finančni odboru Zveze narodov. Vsebinska tega ekspoziceja še ni znana, vendar pa je precej sigurno, da želi Bolgarija dobiti razne glajšave glede odplačevanja reparacij in večje posojila. Listi pišejo in naglašajo lojalnost Bolgarske glede izvrševanja obvez iz neulliske mirovne pogodbe in povdajajo, da je medzavezeniška vojaška kontrola že pred časom končala svoje delo v Bolgariji in odpravila vojaško kontrolo. Kampanjo za znižanje reparacij vodi Bolgarska sistematično že več mesecev. Kar se tiče posojila Bolgariji od Zveze narodov, pišejo nekateri listi, da bi Bolgariji ne bilo dosti pomagano samo s posojilom, ako se ne zmanjšajo njene reparacije.

— Medparlamentarna konferenca v Parizu. Te dni so svečano otvorili konferenco medparlamentarne unije. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen na predlog barona Aletswarda predsednik francoskega senata Paul Doumer. Kongres je otvoril francoski ministri predsednik Poincaré. Poincaré je naštval v svojem otvorilnem govoru dogodke tekom zadnjih 27 let in izjavil, da bo človeška družba po dolgotrajnih in strahovitih izkušnjah zadnje svetovne vojne znala ceniti neprecenljive dobrote miru. Vsi ti veliki pretresljaji človeštva so zbudili čut solidarnosti držav za povzdigo in napredek človeštva. Kongres medparlamentarne unije vzbuja upravičeno upanje, da se bodo vedno bolj združevale patriotične dolžnosti s pravicami človeštva. Na ta način se bo človeštvo medsebojno spoznalo, kar bo pripomoglo k razidžanju medsebojnih nesoglasij ter pospeševalo skupno delo, ker tudi številčno najbolj močnemu narodu ni mogoče živeti v duševni, gospodarski in kulturni osamljenosti. Medparlamentarna konferenca mora z nezlomljivo voljo in vero nadaljevati svoje delo. Odstraniti mora vse, kar loči narode in konsolidirati vse, kar jih združuje. Na koncu svojega govora je predsednik Poincaré izjavil, da bo šel francoski narod in francoska oblastva udeležencem medparlamentarne konference povsod na roko. — Predsednik nemškega državnega zbora dr. Loebe je v svojem govoru podčrtal izjave francoskega vojnega ministra, češ da je nezaupanje med narodi mnogo huje kot pa odkrito sovraštvo. Dr. Loebe je naglasil, da je potrebno, če lepim besedami slede tudi dejanja. Francija bi morala ob tej priliki izjaviti, da s 1. januarjem prihodnjega leta — ne bo nobene francoskega vojska več na nemškem ozemlju.

— De Jouvenel odgovarja Loebeju. Na popoldanski seji medparlamentarne komisije je odgovoril Loebeju francoski senator De Jouvenel. Na pripombo Loebeja, da je treba narediti črto čez preteklost, pravi De Jouvenel, da je Francija pač pripravljena pozabiti na preteklost, ne pa tudi na izkušnje. Če danes miroljubna politika počiva, potem vsled tega ker sta bili ustvarjeni dve Evropi: zapadna, ki priznava teritorialen status quo in vzhodna Evropa, v kateri to ni slučaj. Edino sredstvo proti vojni je, proti bodočemu nasprotju nastopiti s tako silnim orožjem, da mora nad zmago obupati. Okupacija Porenja je edino učinkovito jamstvo za stabilnost vzhodne Evrope. Če bi Nemčija v dveh ali treh letih ustavila plačila po Dawesovem načrtu, potem ne bo mnogo ostalo od sedanjega francosko-nemškega prijateljstva. Francija hoče mir, noče se pa ločiti od svojih zaveznikov in zato bo njih interese branila. —

Nemška delegacija je napovedala odgovor na Jouvenelova izvajanja za jutri.

— Sovjetski listi o zasedanju Zveze narodov. Moskovska »Pravda« veliko piše o bližnjem jesenskem zasedanju Zveze narodov v Ženevi. Ta list naziva zasedanje Zveze narodov z »ženevskim sejmom«, na katerem da se bo vršila »diplomska trgovina«. »Pravda« piše: »Trg bo vroččen. Ze sedaj je med delegati vse polno nesoglasij in sporov posebno radi volitev novih članov v Svetu Zveze narodov. Od ostalih vprašanj je najvažnejše vprašanje Nemčije. Ta vprašanja se rešujejo formalno in neformalno, javno in tajno. Predvsem prihaja v poštev tudi vprašanje evakuacije Porenja, izpolnitve danih obljub Nemčiji od strani Chamberlaina, ki jih je ta dal Nemčiji po sklenitvi locarnske pogodbe. Nemčiji gredo diplomati samoza to na roko, ker žele, da se priključi Nemčija ant-sovjetskemu bloku. Na jesenskem zasedanju bomo videli iz nastopov nemške delegacije, ali vodi Nemčija samostojno zunanjo politiko, ali pa je le v službi dirigenta, ki dirigira evropski koncert. Videlo se bo sedaj, če bo Nemčija čuvala prijateljstvo s sovjetsko Rusijo, ali pa bo to prijateljstvo prodala za kosček kruha.

— Rekonstrukcija češoslovaške vlade. Češki politični krogi se zelo bavijo z vprašanjem rekonstrukcije Švehlove vlade. »Lidove Noviny« podpirajo težnje socialistov za vstop v vlado in trdijo, da bodo takoj po občinskih volitvah vstopili narodni socialisti v vlado. Temu nasprotno pa se v vladnih krogih opudarja, da je današnja Švehlova večina, v kateri so zastopani poleg dveh nemških strank tudi Hlinkovi Slovaki, sposobna za delo, kar je dokazala s tem, da je izvedla svoj političen in gospodarski program. Ta stabilnost Švehlovega kabineta seveda ni ljuba socialističnim strankam, ker jih baš delo meščanske vlade ovira pri vstopu v vlado. Narodni demokrati so dosedaj podpirali vlado, ne da bi za to zahtevali koncesij. Oni niso poslali še danes svojega zastopnika v kabinet. Narodna demokracija smatra politiko današnje meščanske vlade za politiko narodnega in državnega napredka. Narodno demokratski list »Narodni Politika« piše, da ne bo prišlo do vstopa socialistov v vlado, ampak, da bo prihodnji mesec vstopil v Švehlov kabinet predstavnik narodne demokracije dr. Matoušek, ki bo bržkone prevzel ministrstvo trgovine namesto dr. Peroutka. Češoslovaški minister dr. Šramek potrjuje vest »Narodne Politike« in pravi: Lahko nastopijo novi zunanji zapletljaji, ki bi zahtevali, da se socialistov ne pusti v vlado.

— Mons, Faidutti postane papežev nuncij v Pragi. »Tribuna« poroča, da se med varšavskimi diplomati, vzdržuje vest, da bo imenovan za papeškega nuncija monsignor dr. Faidutti ki je sedaj papežev legal v Kovnu. — Dr. Faidutti je bil rojen leta 1861 v Furlaniji kot sin slovenske matere in govori tudi dovršeno slovenščino. Pred vojno je bil vodja furlanske ljudske stranke in je bil tudi deželni glavar goriske. Ker je bil odočen nasprotnik italijanske komore, je bil v ospredju političnih bojov. S Slovenci je živel dr. Faidutti v najboljših odnosih. Med vojno je živel na Dunaju, kjer je ostal iz političnih vzrokov tudi po vojni. Fašisti ga strahovito sovražijo in pravijo, da je še danes avstril. Sicer pa treba povedati, da je v tem pogledu Faidutti samo zvest sin svojega furlanskega naroda, ker so vsi Furlani še danes avstrofil.

— Poljsko-latvijska trgovinska pogodba. V Rigi bodo te dni zaključena pogajanja med Poljsko in Latvijo za sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama. Za ta pogajanja se je posebno zanimal poljski poslanik v Rigi, Lukasiewicz. Nova pogodba bo slonela na novi poljski carinski tarifi.

— Pred demisijo zunanjega ministra Zaleskega. »Gazetta Warszawska Porannac« je objavila te dni senzacionalna vest, da so bila zadnja imenovanja v poljski diplomatski službi izvršena brez znanja zunanjega ministra Zaleskega, ki da je bil postavljen kar pred gotovo dejstvo. List piše, da bo zunanji minister Zaleski vsled tega demisioniral. Očel bo sicer še na jesensko zasedanje Zveze narodov, ali potem bo bržkone podal ostavko na svoje mesto. — Do sedaj se je o demisiji ministra Zaleskega govorilo samo privatno in to že dalje časa, posebno pa odkar je bil pozvan rimski poslanik Roman Knoll, da nadomestuje bolnega ministra Zaleskega. Sicer pa je vodeči faktor v poljski zunanji politiki maršal Pilsudski, a njegov glavni pomočnik poljski poslanik v Moskvi, Patek.

DR. VILFAN O KRIZI NA MANJŠINSKEM KONGRESU.

Dopisnik »Neue Fr. Presse« objavlja sledečo izjavo dr. Vilfana:

»Končno sceno na manjšinskem kongresu sem že označil kot incident, ki sicer ni za naše delo zaželen, ki pa ne bo mogel ovirati nadaljevanje naših prizadevanj. Prva načela za naše nadaljnje delo so bila danes (v četrtek) določena. Naša naloga obstoji v tem, da pojasnimo dalekosežnost manjšinskega problema. Šele njegova rešitev bo omogočila mirno sožitje evropskih narodov in to sožitje tudi zajamčila. Kakor znano, je pri našem delu vsako iredentično delovanje izključeno in ravno tako vsaka izprememba postojecih mej. Kongres sloni na mirnem sodelovanju narodov za ustvaritev tehnično racionalne podlage.

Jaz sem član komisije za manjšine in kolonialna vprašanja medparlamentarne unije, ki se sestavi v zvezi z mednarodno konferenco v Parizu. Komisija se sestane dne 31. t. m. in bo zborovala tudi o vprašanjih, ki so bila predmet razprav na našem manjšinskem kongresu. Danes zvečer odpotujem v Pariz, da informiram odbor komisije o poteku lanskega in ravnokar zaključenega manjšinskega kongresa. Pri tej priliki bom v smislu sprejetih resolucij opozoril na življensko potrebo, da se manjšinsko vprašanje zadovoljivo reši in na dolžnost medparlamentarne unije, da se v interesu lastnih ciljev aktivno bavi z manjšinskim problemom.

Vestfalski Slovenci v Ljubljani.

Te dni doživlja slovenski narod izredno svečanost. Ne slavi morda kakšnega jubileja, niti ne praznuje nobenega narodnega praznika, svečanost, ki jo slavi, je vse globlja in pristranejša: slovenski narod pozdravlja danes v svoji sredi skupino naših ljudi, vejo svojega drevesa, o kateri smo bili nekateri mnenja, ki pa je večer dokazala, da je ravno tako naša, ravno tako slovenska, kakor, da bi rasla ves čas na domači grudi.

Te dni je Slovenija dokazala, da ji je usoda vsakega Slovence, pa naj bo ta v kateremkoli kraju našega planeta, mila in draga. Včeraj je Ljubljana pokazala, kaj zna in more kadar planejo na prosto njena zatajevana čustva. Krasen sprejem vestfalskih Slovencev priča o vsem tem.

Sprejem na kolodvoru in sprevod.

K sprejemu Slovencev iz Nemčije in Holandije se je zbralo na ljubljanskem kolodvoru kljub silnemu naliivu prav lepo število ljubljanskega občinstva. Med burnimi »živijo« in »viki« godbe je privozil nekaj čez enajsto uro gorenjski vlak, s katerim so se vozili naši rojaki iz tujine. Še predno se je vlak ustavil, je bil stik bratskih src popoln. Došli rojaki so enako burno odzdravljali frenetičnim pozdravom tukajšnjega občinstva. Ko so naši rojaki iz tujine izstopili, so bili najpoprej na vrsti pozdravi, voditelji vse ekskurzije so se predstavili navzočim predstavnikom oblasti in javnih korporacij, nakar je predsednik oblastnega odbora dr. Natlačen s kratko dobrodošlico pozdravil došle rojake v imenu vsega slovenskega naroda.

Po sprejemu na kolodvoru se je formiral do hotela Uniona lep sprevod. Svojo domovino je v tej priliki posetilo 650 Slovencev iz Vestfalije, tem se je pridružilo 48 Slovencev iz Holandije in štirje iz Belgije. S seboj so prinesli 15 svojih družinskih zastav s slovenskimi napismi. Vodili so jih nemški duhovniki, 17 po številu ter nekaj nemških dam.

Slavnosten sprejem v Unionu.

V veliki dvorani hotela »Union« je mestna občina priredila skupno kosilo. Skupnega kosila so se poleg došli rojakov udeležile še mnoge odlične osebe, tako veliki župan dr. Vodopivec, predsednik oblastnega odbora dr. Natlačen, škof dr. Jeglič, mestni komisar dr. Mencinger, tajnik Zbornice TOI, dr. Pretnar, in predsednik Jugoslovanske Matice dr. Jan-ko Pretnar, ter vseh 17 nemških duhovnikov. Kot gostitelj je zbrane goste in rojake pozdravil mestni komisar

dr. Mencinger:

Mili rojaki iz daljnje tujine! Vam, rojaki iz daljnje severa veljajo pozdravi bele Ljubljane, pozdravi viharajočih zastav, pozdravi Vaših tukajšnjih tovarišev, slovesno razpoloženje z Vami došlega sprevoda ter navzočnost javnih oblasti in dostojanstvenikov. Izmed njih si dovoljujem pozdravljati prevzvišenega gospoda škofa ljubljanskega, gosp. velikega župana ljubljanske oblasti, gospoda predsednika ljubljanskega oblastnega odbora.

Dragi rojaki, prišli ste, da vidite po dolgi dobi svojece — kar je posebno važno, da vidite na lastne oči, v kakih razmerah da živimo v lastni državi. Manj poučeni ali nekateri vsled napačnih vesti iz nenaklonjenega nam tujega časopisa — celo slabo poučeni, se boste zamogli uveriti, da je Slovenec sam svoj gospod na lastni zemlji ter da je dosegel najvišji cilj, ki ga je kdaj zamogel upati mali, šibki in tlačeni narod. Da so mnogi Vaši tovariši Slovenci na pohodu v domovino ostali že pred mejami naše države, mnogi zopet nadaljevali pot preko te meje, to je moralo boleti Vas, kakor boli nas. Toda zapujmo v bodočnost, zaupajmo v poštenost ter tolažimo se, da pomenijo leta v človeškem življenju le minute v življenju narodov. Pristrčno pozdravljeni tudi dragi nam gostje, ki so kot Vaši svetovalci, Vaši prijatelji prispele k nam v Vašem sprevodu. Razkazujte jim krasoto naših krajev, krasoto in kreposti naših ljudi, da ponesajo najboljšo vtise o našem narodnem in državnem življenju, da dobe prepričanje, da ste sinovi zdravega, čvrstega, miroljubnega ter nikomur sovražnega, kulturnega naroda!

Dragi rojaki! Ne boste se še doobra nagledali naših gorskih velikánov, naših zelenih gričev in hribov, ne boste se še doobra razgovorili v ožjem krogu svoje domačije, ne doobra naslišali mile naše govorice, naših popevk in zdravic, ne doobra naučili vonja naših solčnih vinskih gor — že bo prišel čas ločitve. Prosim Vas, da ponesete iz domovine trdno voljo, da razširjate v tujini le

dober sloves o svoji veliki prostrani domovini. S tem boste dokazali le svojo kulturo, utrdili si boste svoj ugled in svoje stališče, utrdili pa tudi vezi z domovino, z nami, ki smo tu in ki vam tu iz kulturnega središča Slovenije kličejo:

Živeli!

Klicu g. komisarja se je odzvala vsa dvorana s trikratnim »Živeli!«

Knezoškof dr. Jeglič

je pozdravil vse rojake iz Vestfalije in Holandije. V svojem nadaljnjem govoru je naglaševal zlasti veliko važnost, ki jo ima katoliška vera za ohranitev ljubezni do rodne grude, naroda in jezika med rojaki v tujini. V nemškem jeziku se je zahvalil tudi prisotnim nemškim duhovnikom za njihov trud pri gojenju ljubezni do vere, narodnosti in domovine med našimi vestfalskimi rojaki.

Nato je pozdravil došle rojake

veliki župan dr. Vodopivec:

»Dragi rojaki! Dolgo in utrudljivo pot ste napravili, da obiščete po letih in morda tudi desetletjih svojo domovino, da obiščete svoje znance in svoje sorodnike.

Po dolgih letih, odkar ste odšli iz domovine, se je tu mnogo spremenilo. Ni se spremenila sicer naša zemlja, ki je še vedno tako lepa kot nekdaj, niso se spremenile naše gore, ki so še vedno take, kot preje in tudi nebo nad nami je isto. Tudi ljudje se niso mnogo spremenili, sicer so se malo postarali, v bistvu pa so ostali isti.

Spremenile pa so se znatno razmere v našem javnem življenju. Stara avstrijska zgradba se je zrušila, na njenih ruševinah pa so zrastle mlade, sveže tvorbe in med njimi je tudi naša mlada jugoslovanska država.

Naša nova država je sicer manjša in morda ne tako udobna, kot pa je bila prej, toda naša je in vaša je. Ljubite jo, ker je vaša, zavedajte se tega, kajti noben tujec vam tu ne bo gospodar. Samo še nekoliko let vztrajnega in požrtvovalnega dela in naša bogata zemlja, ki vam nekdaj ni mogla dati kruha, bo potem vam in vsem, ki ste se od nje razšli, dala dovolj kruha in dela.

Oglejte si svojo zemljo v naši državi in mislite nanjo s toplim srcem, ko odidete zopet v tujino!

Želim vam, da bi dobili v svoji domovini in v naši državi najbolj vtise, želim, da bi se vaša ljubezen do naroda in do njegove rodne grude še ojačila. Vzemite potem nazaj s seboj upanje, da ni daleč dan, ko se boste mogli vrniti nazaj in dobiti tu dovolj kruha in dela, ki vam ga bo nudila domovina. S to željo vas pozdravljam in vam iskreno kliče: Dobrodošli!

Za velikim županom je spregovoril predsednik ljubljanske oblastne skupščine in oblastnega odbora

dr. Marko Natlačen,

ki je izvajal:

»Dragi rojaki! Daleč od svoje grude, daleč od rojstne hiše ustvarjate z naporom svojih rok iz zemlje bogastvo. Ko udarjate s krampom ob skalo, ko trgate bogastvo zemlji iz naročja, vsak čas pripravljeni, da se zruši nad vami obok, tedaj uhajajo vaše misli, daleč, daleč stran, — v domovino. V svojih mislih se naslajate z ljubeznijo in hrepenenjem po domači grudi, z ono ljubeznijo do domovine, ki se je v tujini čudovito razrastla in vzplamtela s silo, kakor jo poprej niste poznali.

Tu se boste zopet zaupno pogovorili s svojimi brati in sestrami, da se boste pogovorili s svojimi znanci, — domovina pa vas bo navezala nase s še tesnejšimi vezmi in vaša ljubezen do nje bo še pristranejša, še globlja in še gorkejša.

Kot predstavnik naše samoupravne oblasti, kot predstavnik oblastnega odbora vas v imenu samoupravne oblasti Slovenije kar najpristraneje pozdravljam in želim, da bi bili ti dnevi, ki jih boste po dolgih letih zopet prebili med nami, res srečni in da bi se potem vrnil v tujino s povečano ljubeznijo do naroda in domovine in do naše jugoslovanske države.

Skrb naših oblastnih samouprav je, da se ozdravi gospodarstvo v deželi tako, da bo potem vsakdo, ki bo le hotel, mogel v domovini pošteno delati in pošteno živeti. To se seveda ne bo moglo napraviti čez noč, toda z vztrajnim delom bomo dosegli tudi to.

In prav posebna skrb naših samouprav bo skrb za vprašanje naših izseljencev, preseljencev in vprašanje kolonizacije v državi. Ob tej priliki, vam morem izdati, da je v oblastnem odboru izdelan predlog, po katerem se bo, čim bodo omogočala gmojna sredstva, osnoval poseben urad, ki se bo bavil s skrb-

nekaj senzacionalnega.

»Kaj pa?«

»Gospod minister, iznašel sem top ki z lahkoto in popolno preciznostjo zadene moj zrakoplov zraku, tako, da se aparat takoj zruši na tla.«

»Čujle,« je dejal minister, »to je od vraga. Iznašli ste tako krasen zrakoplov in zdaj prihajate naenkrat s tem topom proti zrakoplovu.«

»Gospod minister, moj zrakoplov je čudež tehnike, toda potreben je tudi protistrup.«

»Gotovo! Toda bilo bi mi ljubše, če bi nekdo drugi iznašel ta top.«

»Gospod minister, to vam je pač lahko vseeno. Če želite, grem ven, se obrijem, oblečem drug plašč in se vrnem k vam kot popolnoma drug človek, ki ga niste nikdar videli.«

Gospod minister ni bil neumen človek in je dejal smehljaje se: »Imate prav! Ne gre drugače. Kupiti moramo tudi vaš top. Sicer greste k drugi državi in ji prodaste to iznajdbo. Potem bi nakup zrakoplova ne imel zmišla. Kaj stane top?«

— Milijardo!

Minister je potepal iznajditelja po rami in dejal: »Vi ste genijalen človek. Iznašate tak top...«

jo za naše izseljence, preseljence in z vprašanjem notranje kolonizacije v državi. Ob- lastna samouprava vam bo preko tega urada nudila vso pomoč, tako moralno, kakor tudi materialno. Pozdravil sem vas v imenu slovenske samouprave. Pozdraviti vas pa moram tudi v imenu slovenskega naroda.

Pozdraviti pa moram najpristraneje tudi one gospode, ki so vas spremljali. Hvala vam gospodje, da ste se zavzeli za naše osamljene izseljence. S tem, da jim govorite v slovenskem jeziku, da jim pomagete ne samo v duhovnih, temveč tudi v vseh posvetnih zadevah, da jih bodrite v ljubezni do lastnega jezika, s tem niste postali samo dobrotniki svojih faranov, temveč vsega slovenskega naroda. Prijetna dolžnost mi je, da vas zagotavljam, da ostanete vaša imena v naši zgodovini častno zapisana.

Vam pa, dragi rojaki, kliče: Dobrodošli! Ko se vrnete v tujino, odnesite s seboj najlepše vtise, tako, da ostanete s svojimi srci vedno med nami, med svojimi slovenskimi rojaki.

Govorila je še zastopnica Krščanske ženske zveze gospa Dolenčeva, ki je posebno pozdravila zastopnice ženske organizacije v Vestfaliji. Nato je s pesniško lepimi pozdravi došle rojake predsednik sprejemnega odbora univ. prof. dr. Slavič, ki je naglašal, da domovina ni mogla dati svojim izseljencem niti mleka, ne medu, temveč niti dela in kruha. Hoče pa pokazati svojo dobro voljo in spoštovanje do njihovega težkega dela v tujini in ponuditi zlato slovensko srce. Slovenici kličejo svojim rojakom »dobrodošli« v skupni, prekrasni domovini.

Po govoru dr. Slaviča je godba zaigrala himno »Lepa naša domovina«, nakar se je vršil skupni obed. Po obedu je pevsko društvo »Ljubljana« zapelo nekaj lepih narodnih pesmi. Za tem je pozdravil slovenske delavce iz Vestfalije v imenu delavske Slovenije narodni poslanec dr. Gosar.

Ob splošnem navdušenju je un. prof. dr. Slavič prečital udanostno brzojavko: Njegove Veličanstvu kralju Aleksandru na Bledu:

Vestfalski, holandski in belgijski Slovenci, 650 po številu, odpošljajo Vašemu Veličanstvu iz Slovenije udanostne pozdrave in zagotovitev svoje zvestobe.

Udanostna brzojavka je bila sprejeta z viharim in frenetičnim odobravanjem vseh došlih rojakov in ostalega občinstva.

V imenu naših rojakov se je zahvalil za krasen sprejem voditelj vestfalskih Slovencev

g. Babič,

izražajoč pozdrav in zahvalo vsem faktorjem, ki so priredili tako krasen sprejem v Ljubljani. Iz srca in iz src vseh došlih rojakov je gotovo prišel njegov vzklík:

»Pozdravljena Jugoslavija, pozdravljena večno ljubljena Slovenija, pozdravljena vedno lepa in bela Ljubljana, pozdravljena draga domovina!«

Besede g. Babiča so vzbudile vihar odmev vseh došlih Slovencev iz tujine.

Govorili so še g. Tersindern, ki je v naši javnosti že znan kot velik dobrotnik vestfalskih Slovencev. G. Tersindern se je med drugim naučil tudi perfektno slovenskega jezika. Govornik je izrazil upanje, da Slovenija ne bo pozabila, kar sedaj vestfalskim Slovincem obljublja.

V imenu Zbornice TOI je govoril tajnik dr. Pretnar, povdarjajoč, da se mora slovensko gospodarstvo organizirati v toliko, da bo dalo vsem Slovincem doma možnost dela in službe.

Predsednik jugoslovanske Matice je zainteresiral došle rojake za one Slovence, ki trpe pod Italijo in pod Avstrijo narodnostno preganjanje.

G. dekan Wenker je izrazil svoje priznanje slovenskemu narodu, občudujoč njihovo delavnost in smisel za kulturo.

V imenu Del. zbornice je govoril g. urednik Tersegav, v imenu vseh došlih rojakov pa se je zahvalil za krasen sprejem duhovni svetnik g. Janez Kalan.

Za tem so se med zvoki godbe izrekle še razne napitnice na kar so se došli rojaki razšli.

Dopoldne so si vestfalski Slovenci ogledali mesto in razne institucije. Pri tej priliki sta se kot vneti organizatorja in dobra vodnika izkazala dr. Slavič in svet. Jože Pir.

Pismo iz Varšave.

RAZMERJE MED POLJSKO IN RUSIJO. — GOSPODARSKI POLOŽAJ. — KRILA DO GLEZNEJEV NA POLJSKEM.

Varšava, 20. avgusta 1927.

Angleško-sovjetski spor je znatno poostрил že itak kritičen položaj v Rusiji. Primoral je Rusijo, da zopet naveže stike s sosedi in si zagotovi njihovo naklonjenost. Predvsem ji gre za dobre sosedne odnose s Poljsko. Ker je prenehal Čičerin s politiko provociranja in izsiljevanja, je nastal popoln preobrat v poljsko-ruskih odnosih. Sedanja sovjetska vlada resno razmišlja o sklenitvi garancijskega pakta s Poljsko. Poljaki pozdravljajo zelo simpatično ta korak zblizanja med obema narodoma, ker bi tak pakt zagotovil mir ne samo na vzhodnih mejah Poljske, temveč tudi v celi Evropi. Vendar pa se sliši v poljski javnosti dovolj glasov, ki opozarjajo k previdnosti in svetujejo rezerviranost. Dosedanja izkušnja Poljakov s sovjetsko državo namreč zelo priporoča opreznost in hladnost. Rusija hoče skleniti nov garancijski pakt, a doslej še ni izpolnila zahtev riske pogodbe. V risnem kontraktu se je Rusija obvezala, da se ne bo vmešavala v notranje zadeve Poljske. Kljub temu deluje na Poljskem živahna boljševiška propaganda, zlasti na vzhodnih pokrajinah, kjer se bohotno razvijajo komunistične celice in druge komunistične organizacije. Riski dogovor nadalje določa, da mora Rusija plačati Poljski 305 milijonov zlatih rubljev, deloma kot odškodnino, deloma kot meddržavno poravnano. Od teh 305 milijonov zlatih rubljev pa Poljska do danes še ni dobila niti kopejke, čeprav tvorijo velik del te vsote vinarski prihranki najrevnejših in pa težko izprosen denar človekoljubnih institucij. Zato upravičeno vprašuje poljska javnost: Ali bodo boljševiki tudi izpolnili zahteve novega garancijskega pakta, ki ga sklepajo v za ne ravno tako kritičnem času, kakor svoj čas riski dogovor. Gospodje na Kremli bi pač morali vedeti, da je treba najprej izpolniti določbe riskega kontrakta, potem šele bo Poljska z zaupanjem podpisala novi garancijski pakt.

— o —

Gospodarski položaj na Poljskem se popravlja z vsakim dnem. Število brezposelnih je padlo v juliju t. l. na 160.541 oseb. V velikih središčih poljske industrije je do-

segla produkcija skoraj že predvojni obseg; poljski Manchester Lodz, kakor tudi Bielsko in Bjala pa zaposlujejo v svojih obširnih tkalnicah celo več delavcev kot pred vojno. Poljski premog gre še vedno v velikanskih množinah v inozemstvo, zlasti na Dansko. Odkar pa se je končal štrajk v Angliji, postaja konkurenčen boj z angleškim premogom vedno težji. V tem boju se je pokazalo, da je kvaliteta poljskega premoga ravno tako izvrstna kot ona angleškega. Nasprotno pa je angleška organizacija transporta in prodaje boljše od poljske. Poljski premog vsebuje preveč prahu vsled preprogega prekladanja. Zato pa se bo morala organizacija poljskega eksporta izboljšati in izpopolniti, da bo mogla Poljska uspešno tekmovali na svetovnem trgu.

— o —

Na Poljskem so napovedali oster boj skrajšanim krilom, ostrženim ženskim lasem in moderni »nemoralnosti«. Glavni reformator mode je pinjski škof Ložinski, ki v svojem pastirskem listu grmi proti sedanjim ženski modi. Škof Ložinski zahteva, da bi bile na vratih vseh cerkva obešene tablice s sledečo vsebino: »Dekoliranim ženskam, kakor tudi ženskam v prosojni obleki, v prekratkih krilih in rokavih, je vstop v cerkev prepovedan. Rokavi morajo segati preko komolcev, krila do gleznejev. Obleke smejo imeti le otročički do petih let, toda krilca jim morajo pokrivati kolena. Ženske, ki pristopajo k svetim zakramentom, morajo biti zapete do vratu, na glavi pa morajo imeti klobuk, ruto ali pa pajčolan. Obleke glave v cerkvi smejo biti le mlade deklice, neveste in družice, če imajo vence na glavi. Župnik odloča, če je ženska dostojno oblečena ali ne. Nedostojno oblečenim ženskam more prepovedati vstop v božji hram ali pa jih celo spoditi iz cerkve.«

Tako in še več piše pinjski škof v svoji epistoli. Jaz pa sem prepričan, da ostanje njegov poziv le glas vpijočega v puščavi.

Dr. Božena Kokalj.

Arkadij Averčenko:

Iznajdbe.

V vojno ministrstvo neke države je prišel nekoč mož s prebrisanim obrazom.

»Prosimo, peljite me takoj k vodji oddelka za zrakoplovstvo. Imam važno iznajdbo te stroke in bi jo rad prodal. Moja iznajdba bo povzročila v zrakoplovstvu prevrat in ti sta država, ki bo kupila mojo iznajdbo — bo imela ogromne koristi.«

Peljali so iznajditelja k vojnemu ministru. Vojni minister se je močno razveselil in vprašal iznajditelja:

»Torej vi trdite, da imate važno iznajdbo?«

»Gospod minister, skonstruiral sem zrakoplov, ki se lahko 10.000 ur vzdrži v zraku in v zvezi s seboj celo stotnijo vojakov. Kupite to iznajdbo!«

Iznajditelj je pokazal ministru risbe in načrte. »Da,« je dejal minister, ko je pogledal načrte. »To mi potrebujemo, koliko hočete za to iznajdbo?«

»Milijardo.«

»Lepo,« je vzkliknil minister, »tu imate nakaznico za državno banko. Hvala. In če iznajdete kaj novega, pridite zopet.«

»Gospod minister,« je dejal iznajditelj, »imam še nekaj za vas. Nekaj nezaslišanega,

»Nič posebnega, gospod minister! Ko ste že kupili top, vam izdam majhno skrivnost: iznašel sem za svoj zrakoplov oklep, ki ga ne prodre nobena topovska krogla.«

Minister se je prijel za glavo in obupano vzkliknil: »Gospod, me hočete spraviti v blaznijo? Zakaj mi niste tega jeklenega oklepa takoj ponudili?«

Sedela sta nekaj časa molče in kadila cigarete. Potem je vprašal minister:

»Koliko?«

»Milijardo.«

»Vzemite pol milijarde.«

»Nemogoče, gospod minister! Neka druga država mi ponuja tudi milijardo toda jaz bi rad vam prodal to stvar.«

»Torej, dobro. Tu imate vašo milijardo! Toda vi boste spravili našo državo v propast.«

Iznajditelj je vzel denar, stisnil ministru roko in stopil k vratom.

»Čujle,« je poklical minister, »je jekleni oklep res neprodirljiv?«

»Gotovo,« je odgovoril iznajditelj, »dokler ne bodo iznajdene nove kroglice, ki bodo imele posebno razdiralno moč...«

»In bodo iznašli take kroglice,« je tresoč se vprašal minister.

»So že iznajdeni!«

»Kaj? Kdo jih je iznašel?«

»Jaz, gospod minister!«

»Zemi vas vrag! Zakaj ste molčali o tem?«

»Saj ne molčim,« je skromno odvrnil iznajditelj, »saj pravim, da sem iznašel take kroglice.«

Tedaj se je minister zlobno nasmehnil in rekel: »Tako... in potem boste prišli k meni in mi predlagali, naj kupim te kroglice. Da? In če bom kupil, se boste ironično smehljali in boste trdili, da ste iznašli oklep zoper te kroglice.«

»Da!« je dejal iznajditelj.

»In nam boste prodali te kroglice za eno milijardo, potem pa zopet nove kroglice iznašli?«

»Gotovo, gospod minister!«

Gospod minister si je od jeze izruval šop las in besno zakričal: »Gospod, vi ste me spravili v slepo ulico, odkoder ni izhoda... Kdo ste? Povejte mi svoje ime, da ga bodo lahko proklinjali na vseh oglih...«

Iznajditelj je nervozno skočil pokonci: »Gospod minister! Svojega imena vam ne povem, toda če logično mislite, boste uvideli, da sem zdrav razum na dveh nogah.«

Zaprli je vrata za seboj in pustil ministra samega v kabinetu.

Dnevne vesti.

GOSPOD VOLILEC.

Znana je anekdota iz ljubljanskega volilnega obdobja ob priliki zadnjih skupščinskih volitev. Na vse zgodaj je prišel na volišče volilec, se vstopil v vrsto in pred volilno komisijo povedal vse potrebne podatke, da mu je že hotel predsednik izročiti krogljico. Toda volilec krogljice ni sprejel in dejal: »Dokler ne volim sem še gospod, ko pa sem enkrat volil, potem se nihče več zame ne zmeji.«

Precej slično zgodbi bi mogli povedati tudi naši uradniki. Danes, pred volitvami jih vse stranke visoko časte in sicer tako visoko visoko, da še uradniki niso niti vložili svoje liste. Toda radovedni smo, koliko bodo uradniki tega spoštovanja našli še po 11. septembru in kako bodo tedaj rešene njih zahteve.

Pa tudi naši trgovci in obrtniki bi mogli nekaj o tej povesti povedati, pa čeprav so vsled svojega dobrega socialnega položaja najbolj cenjen sloj. Tako n. pr. bi jih zakon o pobijanju draginje mogel prav pošteno spomniti, kako spoštovanje uživajo po volitvah. »Uradni list« jim je menda s številnimi objavami razsodb zaradi kršitve zakona o pobijanju draginje dovoljno povedal, da za gotovo stranko po volitvah niti trgovci in obrtniki niso — gospodje volilci.

Cisto novo stvar o zgodbi »gospoda volilca« pred volitvami pa izvem iz beograjskih »Novosti«. Te namreč pišejo, da so začele neke beograjske tovarne odpuščati delavce, ki niso volilci. Na njih mesto pa nastavljajo delavce, ki so volilci, ki so torej do 11. septembra še gospodje.

Kako bo z njimi po volitvah je pa seveda drugo vprašanje. Po našem skromnem mnenju, pa bodo mogli ostati v službi pa le za manjšo plačo, ker pač ne bodo več gospodje. Po starih pravilih pa pripada to samo »gospodom«.

— **Razmestitev kopalskih zdravnikov.** V ministru za narodno zdravje se pripravljajo predlog za razmestitev kopalskih zdravnikov. Del kopalskih zdravnikov se namreč v bolnicah, ostali po okrožjih.

— **Uradni list** št. 89 z dne 24. t. m. objavlja uredbu o organizaciji ministrstva za promet in prometne službe v kraljevini SHS.

— **Gradbena direkcija v Ljubljani** opozarja vse interese na razpis I. ofertalne licitacije za dovršitev nove zgradbe za pošto na železniški postaji v Beogradu, ki se vrši dne 3. septembra 1927 v računskem odelu ministru za gradbe v Beogradu. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasa, ki je nabit na uradni deski Gradbene direkcije, Turjaški trg 1/I.

— **Otvoritev nove pogodbene pošte Prečna pri Novem mestu.** Dne 1. avgusta 1927 se je otvorila nova državna pogodbeno pošta Prečna pri Novem mestu, ki vzdržuje vsak dan zvezo s pošto Novo mesto.

— **Otvoritev nove pogodbene pošte St. Janž na Dravskem polju.** Dne 1. avgusta t. l. se je otvorila nova državna pogodbeno pošta »St. Janž na Dravskem polju«, ki ima tačas vsak dan zvezo s pošto Rače.

— **Vprašanje zgradbe centralne ladjedelnice.** Iz Splita poročajo: Komisija ki jo je imenovalo ministru trgovine in industrije za določitev mesta, kjer na bi se zgradila centralna ladjedelnica, je svoje delo dokončala. Zaključki niso znani.

— **Sprejem vestfalskih Slovencev v Sloveniji.** Vestfalski Slovenci so ob priliki svojega obiska v Sloveniji prestopili prvič naše meje v sredo, dne 24. t. m., ko so prispeli z vlakom preko Beljaka na Jesenice. Na Jesenicah jih je pozdravil kot prvi jeseniški župan g. Čufar, nato so naslednji dan poselili Bled, kjer jih je pozdravil g. nadučitelj Rus, posebna deputacija došlih rudarjev je bila tudi pri dvornem maršalatu v Suvoboru. Pred kraljevo vilo na Bledu so došli rojaki pridelali krasne manifestacije na čast kraljevski dinastiji in naši državi. Slavnosten sprejem se je vršil tudi v Kranju in v Škofji Loki. Včeraj dopoldne so prišli naši rojaki iz Nemčije in Holandije v slovensko prestolnico Ljubljano. O tem glej posebno poročilo.

— **Skupina angleških oficirjev v Sarajevu.** Predvčerajšnjim je prispela v Sarajevu skupina angleških oficirjev, ki potujejo po Balkanu.

— **Člani Rochefellerjeve institucije v Splitu.** V Splitu sta prispela iz Rumunije dva člana Rochefellerjeve institucije in zastopnika Zveze narodov. Zanimata se za higienske institucije in posebno za antimalarično postajo v Trogiru.

— **Kriza gostilničarske obrti v Sarajevu.** Na zadnji seji saveza gostilničarjev v Sarajevu je bilo ugotovljeno, da je naraslo število gostilniških knesijev v Sarajevu od leta 1918 do danes od 180 na 700. Naravno je, da se je zaslužek gostilničarjev vsled tega občutno zmanjšal.

— **Kako naj se postopa z umobolnimi?** Na periferiji Karlovc je bila aretirana nedavno neka dozdnevno umobolna strašno zanemarljiva ženska. Na policiji je pobesnela, tako da je bilo mogoče šele čez danje časa ugotoviti njeno identiteto. Izjavila je, da se piše Jelka Jelč ter da je doma iz Vukmanice pri Karlovc. Policija jo je hotela oddati v umobolnico v Stenjevecu, ker pa ni imela vseh potrebnih dokumentov in treh parov perila, ki jih umobolnica za vsakega pacienta zahteva, to ni bilo mogoče. Potem ko si je belila policija par dni glavo, kaj naj bi z žensko ukrenila, je izdala salomonski odlok: Poslala je žensko v varnem spremstvu do mestne meje ter jo izpuščila. Istega dne je aretirala karlovska policija na kolodvoru drugo umobolno žensko, ki je izjavila, da se piše Marija Lavtar, doma iz Čaleža-Nove gore v Sloveniji. Ta slučaj je še bolj kompliciran, ker nima ženska nobenih dokumentov in nobenega perila ter je vrhu tega pristojna v Slovenijo,

ki ne spada v »kompetenco« umobolnice v Stenjevecu. Žensko imajo še danes zaprto... — **Novinar Ljuba Bojović-Brka.** Tudi je preminul v Beogradu eden od najstarejših srbskih novinarjev Ljuba Bojović-Brka. Ljuba Bojović-Brka je ustanovil v 80. letih prejšnjega stoletja humorističen list »Brka«, ki je postal v kratkem času zelo priljubljen in popularen. Pozneje je kupil Bojović »Večerne Novosti«, ki so postale prav tako popularne. Oba lista je izdal do povojne dobe, dokler ga niso nasprotniki uničili. Njegova usoda je bizarna. Izšel je iz omenjenih razmer, pridobil si je s časom milijone, pozneje je izgubil vse premoženje ter umrl končno kot siromak. Na svoja stara leta je takorekoč stradal.

— **Smrt primorskega rodoljuba.** V Kriminu je preminul slovenski rodoljub Fran Ponikvar. Njegovo ime je vsem tržaškim Slovincem starejše generacije dobro znano, ker je bil več let marljiv blagajnik tržaškega Dramskega društva. Tudi pri dramskem odseku pri Sv. Ivanu je pridno sodeloval. Bil je splošno čislán in spoštovan, vzor moza poštenjaka. Bodi mu lahka zemlja! — **Prva planinska koč v Dalmaciji.** Hrvatsko planinsko društvo zgradi v kratkem v Sifnem z vsem potrebnim opremljeno planinsko koč. To bo prva planinska koč v Dalmaciji.

— **2000 let star kip v Neretvi.** Iz Mostara poročajo: Kopalci so našli v Neretvi star kip. Po mnenju strokovnjakov je star kip okoli 2000 let. Kip se izroči sarajevskemu muzeju.

— **Razpisano mesto.** Pri ljubljanskem mestnem gradbenem uradu je popolnili izpraznjeno mesto gradbenega inženjerja. Prošnje je vložili do dne 30. avgusta 1927 pri predsedništvu mestnega magistrata.

— **V našo armado so bili sprejeti:** v činu rezervnega poročnika: bivši poročnik avstro-ogrške armade Ivan Primožič; v činu rezervnih podporočnikov pa Franjo Fajt, Karlo Kerpner, Franjo Kovač, Ivan Pirker, Ferdinand Reinprecht, Emil Rohr, Anton Maller, Ivan Pirker, Josip Vipfel, Oton Pfeifer, Josip Waldner, Josip Stolzer in Matija Wert, vsi v pehoti; v činu rez. podporočniki v artiljeriji Slavko Kirschner in Josip Kraus; v činu podporočnika v ekonomski stroki Franjo Zajc, v činu rez. administrativnega kapetana I. kl. v sanitetni stroki pa Vinko Janežič.

— **Iz državne službe.** Orožniški narednik ljubljanske orožniške čete Fran Valenčič je imenovan za arhivskega uradnika pri sreški ekspozituri v Škofji Loki. Premesčeni so: vladni tajnik Ivan Baydek iz Kranja v Logatec, sreški komisar dr. Josip Orožen iz Novega mesta v Kamnik, arhivski uradnik v nofr. ministru Jakob Lebe k velikemu županu v Maribor, sreški nadzornik državne varnostne straže Henrik Lotrič pa iz Celje v Maribor. — **Ostavko na državno službo** je podal kanclist pri sreškem poglavarstvu v Murski Soboti Rudolf Rupnik.

— **Iz poštne službe.** Pri poštni direkciji v Ljubljani sta imenovana Janko Tavzes za sekretarja, Fran Ferjančič pa za računsko-blagajniškega uradnika.

— **Iz dunajske prebivalске statistike.** Iz pravkar objavljenih podatkov dunajskega mestnega statističnega urada posnemamo sledeče: Leta 1751 je imel Dunaj 175.460 prebivalcev, leta 1800 231.049, leta 1880 704.756, leta 1890 po inkorporaciji predkrajev 1.344.897, leta 1910 2.004.939, leta 1920 pa samo še 1.841.326, od tedaj se število ni več dosi izpreminjalo: koncem leta 1925 je štel dunaj 1.873.603 prebivalcev, leta 1926 pa 1.871.645. — **Značilno za vpliv vojne** in njenih posledic je dejstvo, da je število otrok in moških do 38 leta močno padlo. Od 39. leta dalje beleži sedanja generacija precejšen plus. Dunajsko prebivalstvo ima torej napram predvojnemu časom starejšo, fiziognomijo. Sele v visoki starosti je ugotovljen zopet velik minus. Leta 1910 je živel na Dunaju 2660 nad 80 let starih moških, leta 1923 pa samo 1364. Dunajčan torej povprečno ne doživi več tako visoke starosti ko pred vojno. Podobne rezultate kaže primerjalna statistika glede žensk. Leta 1910 je bilo od 2.004.939 prebivalcev na Dunaju 947.104 moških, leta 1923 pa je bilo od 1.865.780 prebivalcev samo 860.119 moških, 1.005.600 pa žensk. Na Dunaju je torej 150.000 žensk več kot moških. Sanse za poroke so se torej za ženske precej poslabšale. Tudi statistika razporok je značilna. V letih 1915 do 1917 je bilo na Dunaju vsako leto 617 do 659 razporok, oziroma ločitev, leta 1925 pa 3241. Proslutluk pod pravno nadzorno kontrolo je štel Dunaj leta 1913 1879, leta 1926 pa 1030. Od teh je bilo leta 1919 še 40, leta 1926 pa samo ena starih 19 let. Leta 1920 so se nahajale med njimi ena 65 letna in dve 60 letni, leta 1926 pa ena 61 letna in nad 40 nad 50 let starih.

— **Izpitni iz uljudnosti za konduktarje.** V Londonu so uvedli pohvale in posnemamo vredno novost: Vsakdo, ki reflektira na mesto sprevodnika pri cestni železnici in pri prometu z avtomatiki mora položiti poseben izpit iz uljudnosti. Predlože se mu praktična vprašanja, kaj bi storil, oziroma odgovoril pasajirjem v tem ali onem slučaju. V službo se sprejme le oni, ki dokaže, da zna nastopati s potrebnim taktom.

— **Prve vojaške vaje avstrijske državne brambe.** Letos se bodo vršile prvič, odkar obstoja avstrijska republika, velike vojaške vaje avstrijske državne brambe. Vaj, ki se bodo vršile na Tirolskem, ob meji do Brennerja, se udeležijo 4 polki alpskih lovcev (Alpenjäger) s strojnimi puškami, gorskim topovi in tehničnimi oddelki. Vsega skupaj se udeležijo manevrov 40.000 mož. Vaje se prične dne 5. septembra ter bodo trajale do 10. septembra in bodo imele značaj akcije za obrambo alpske cone.

— **Zadnji potomec Kantla umrl.** V Panami je umrl tedi zadnji Kant, prapravnuk kō-

nigsberškega filozofa. Živel je že 40 let v Panami kot preprost farmer, ne da bi kdo vedel, kdo je. Sele na smrtni postelji je svojo skrivnost izdal. Bil je poročen z neko domačinko ter je imel z njo troje sinov. Ker pa Amerikanci bastardov ne priznavajo kot polnokrvnih, pišejo sedaj ameriški listi, da je umrl »zadnji Kant«.

— **Križanje človeka z opico?** Pod vodstvom profesorja Ivanova se je podala ruska ekspedicija v centralno Afriko, kjer je delala poizkus križanja človeka (zamorcev) z opico. Kot poročajo sovjetski listi, je prispel že dni profesor Ivanov s šestimi bastardi v Marseille. Svoji živi material namerava pripeljati v Suhum, kjer bo delal predvsem eksperimente v svrhu plemenitve opicega tipa, nakar bo nadaljeval z uvodoma omenjenimi poizkusi. — **Odgovornost za to vest** prepuščamo sovjetskim listom.

— **Soproga bivšega cesarja Viljema** se je prilagodila modernim demokratičnim idejam v toliko, da piše v neki ceneni angleški tednik svoje memoare. Sicer je nedavno prenehala, sedaj pa zopet nadaljuje. O pokojni cesarici pravi Hermina: »Avgusta Viktorija je bila vtelesen materinstvo. Zelo ponosna je bila na pravico, da se je smela smatrati za mater svojega ljudstva. Ta vzvišena materinska ljubezen je bila tudi vzrok, da je silila na to, da naj se cesar v drugi poroči. Brez srda in tuge je gledalo njeno duševno oko na strani njenega soproga drugo ženo. Hermina brani cesarja pred očitki radi njegove druge ženitve ter pripoveduje, kako je prišla z bivšim cesarjem v slik potom nekega pisma, ki ga je pisal bivšemu cesarju njei sin Georg Viljem pl. Schönaich-Carolath.

— **Senzacionalen proces v Osijeku.** Te dni se je zagovarjal pred osijskim sodiščem 35 letni kmet Gavrle Stjepanić iz Kapele pri Doljem Miholju radi umora. Obtoženec je napadel svojo svakinjo, medtem ko je okopavala kurozo na polju za hrbtno z motiko ter jo udaril trikrat po glavi, tako da je obležala na mestu mrtva. Stjepanić je pri obravnavi svoje dejanje priznal, zagovarjal pa se je s tem, da »drugače ni moglo biti«, kajti troje rodbin je živel na treh orahih zemlje, zato je bilo treba enega ali drugega spraviti s poti. Obsojen je bil na 15 let ječe.

— **Ce pušča brivec kri.** Brivec Josip Saffraj v Zagajcih (Banat) je puščal pred par dnevi kmetski Angielki Stojanovi na njeno prošnjo kri. Par dni nato je kmetska umrla. Zdravniška preiskava je ugotovila, da je brivec žensko z nečednimi instrumenti inficiral, vsled česar je umrla za zastrupljenjem krvi. Zoper brivca je uvedena preiskava. Ženo bodo ekshumirali, nakar bo izpogovorilo zadnje besede sodišče.

— **Samomor 70letnega starca.** Iz Mostara poročajo: V Ljutem Dolcu je izvršil samomor 70letni stavec Mato Crnić. V smrť ga je gnala beda. Mož ni imel nikakega premoženja ter je iskal že dalje časa zamaž dela in zaslužka, ker ga ni dobil, je šel v gozd ter se obesil.

— **Malo bolj pameten način samomora** bi si bil pač lahko izmislil. Te dni, sredi noči, ko je mirno hercegovinsko selo Brjake mirno spalo, se je pripeljal na koncu sela grozen samomor. 25 letni Vlada Ilić je bil že dalje časa težko venerično bolan. Zato je sklenil, da izvrši samomor. Polil se je s petrolejem ter se zažgal. Zjutraj so našli sovaščani njegovo strašno opečeno truplo, v bližini trupla pa pismo, v katerem pravi siromak, da se mu je življenje pristudilo ter da je izvršil samomor, da bi ne inficiral drugih.

— **Politični umor v Doljem Cučerju.** V gostilni v Doljem Cučerju sta sedela te dni radičevca Stefan Mucudali in Nikola Rustan. Med tem je vstopil pristaš Hrvatske pučke stranke Ljudevit Talan, bil je sicer nekoliko pijan, vendar pa ni storil nikomur nič zalega. Nenadoma pa sta ga jela Mirudal in Rustan izzivati, češ da bodo pučkaši pri volitvah hudo tepeni. Ker le ni reagiral, sta stopila Mirudal in Rustan k njemu ter ga vprašala, mari ni tudi on »pučkaš«, nakar jima je Talan odgovoril, da je ter vzkliknil: »Zivijo Hrvatska pučka stranka, doli Radič!« To je provokatorja tako razjezilo, da sta ga pričela na žive in mrtve pretepali. Ko je ležal že na tleh in ni mogel več govoriti, je pristopil Rustan k njemu, rekoč: »Ker si Kristove stranke, umri. Pripela bi te na križ, da bi ga imel!« Reki, ga je sunil še enkrat tako krepko z nogo, da se je Talan onesvestil, nakar sta ga zvila Rustan in Mirudal v klopič ter vrgla preko stopnic na dvorišče, kjer je ležal cele tri ure, dokler ni prišla ponj njegova žena z vozom ter ga odpeljala domov. Talan je tako težko poškodovan, da bo najbrže umrl. Zdi se, da ima poleg številnih drugih zunanjih in notranjih poškodb zlomljeno hrbtenico.

— **Čeden policijski stražnik.** Iz Osijeka poročajo: Občinski policijski stražnik Adam Mijetić iz Slakovcev v Sremlu je povzročil te dni celo uro trajajoče prekinjenje telefonskega prometa na progi Vinkovci-Beograd. Mijetić je hotel preiskati svoj novi samokres. V to svrhu je usretil proti telefonski žici. Pogodil je žico tako dobro, da je odrezal takoj Beograd od ostalega sveta. Izbornega streleca so zaprli.

— **Vugorek ni umobolen.** Kot smo poročali, so nameravali poslati umirovljenega oficijala Petra Vugoreka, ki je umoril v Zagrebu svojo ženo, v umobolnico v Stenjevecu. Med tem so psihijatri ugotovili, da je Vugorek popolnoma normalen. Vsled tega ga ne pošljejo v Stenjevec, marveč ga bo obtožilo državno pravdnštvo navadnega umora. Obravnava bo v najkrajšem času.

— **Tihotapsvo s tobakom v Hercegovini.** Te dni je nalezela neka financerska patrula v bližini Sirokega Brega na družbo tihotapev tobaka. Tihotapci so zbežali. Med begom so vrgli od sebe preko 100 kg tobaka.

— **Panika v zagrebški Veliki kavarni.** Te dni se je odkrutil v Veliki kavarni v Zagrebu ob času, ko je bilo v lokalu vse polno

doslov, meler dolg in dvajset do trideset centimetrov širok ter okoli 2 kg težak kos ometa ter padel z velikim hrúšcem na eno od miz. Med gosti je nastala panika, vendar pa ni nihče ponesrečil, ker pri dotični mizi slučajno ni nihče sedel.

— **Zrtve potresa na Japonskem.** Kot poroča Reuterjev biro iz Tokia, je bilo pri zadnjem potresu na Japonskem 40 oseb ubitih, več sto pa ranjenih. Hiš je bilo porušeni nad 200.

— **Rumunsko gledališče pogorelo.** Iz Bukarešte poročajo: Te dni je izbruhnil v gledališču v Crayovi požar. Gledališče je pogorelo z vso garderobo vred. Škoda se ceni na 50 milijonov lejev.

— **Železniška katastrofa v Švici.** V bližini Chamonixa se je pripetila te dni težka železniška nesreča. Vsled defekta pri zavornih je padel stroj in eden od vozov nabito polnega brzovlaka v 15 metrov globok prepad. Pri tem je bilo 15 oseb ubitih, nad 20 pa težje ali lažje poškodovanih.

— **Divji zapad v Marseille-u.** Te dni so napadli v Marseille-u pri belem dnevu maskirani, z revolverji oboroženi roparji neki voz električne cestne železnice. Z naperjenimi samokresi so prisilili potnike, da so bili mirni, nakar so oropali nekega bančnega blagajnika, o katerem so mislili, da ima mnogo denarja pri sebi. Njegov plen je znašal samo 5000 frankov. Po izvršenem ropu so skočili lopovi na avtomobil in neznan kam oddrveli.

— **Predrzi vlomilci.** Te dni je bil izvršen v Berlinu nenavaden vlom. Neznani lopovi so zlezli s strehe neke trgovske hiše skozi predor za lift do IV. nadstropja. Tam so utrl šipo na vratih ter udri na ta način v skladišče neke tovarne perila. Ko so nagrabili in zapakirali za 15.000 mark perila, so si napravili iz drugega perila ležišče za tri ali štiri može. Nato so si skuhalih karkao, ki so ga bili pustili uslužbenci v skladišču, se pokrepčali z žganjem, ki so ga našli v pisarni, naravnali budilnik na dve in sladko zaspali. Ko jih je budilnik zbudil, so s plenom brez sledu izginili.

— **Drzen roparski napad na bolgarsko Narodno banko.** Iz Sofije poročajo: Te dni so izvršili trije neznanji banditi na eno od podružnic bolgarske Narodne banke drzen roparski napad. Roparji so se vthotapili v stanovanje blagajnika, ki stanuje v istem poslopiju, Mečeva. Z naperjenimi samokresi so prisilili blagajnika, da jim je izročil blagajniške ključe, nakar so ga zvezali ter mu ukazali, da je moral leči, proti zidu obrnjen, v posteljo. Nato je odšel eden od trojice — ki je izvršila, mimogrede omenjeno, že par sličnih napadov — v blagajniške prostore, dočim sta ostala dva pri Mečevu na straži. Ko se je vrnil s plenom 200.000 levov, so jo vsi trije odkurili. Mečev je bil tako presstrašen, da se je upal preklicati ljudi še čez dalje časa. Aretiranih je bilo več sumljivih ljudi, med njimi tudi Mečev sam, vendar pa preiskava doslej še ni privedla do nobenih pozitivnih rezultatov.

Ljubljana.

— **Nemški gostje v Ljubljani.** Ob priliki obiska vestfalskih Slovencev je obiskalo Slovenijo tudi 17 nemških duhovnikov, duševnih voditeljev vestfalskih Slovencev in sicer so to: gg. Viktor Tensundern iz Gladbecka, dekan Wenker iz Horst - Emscher, župnik Tappe iz Rheine, prof. Rütters, kaplan Niehoff, kaplan Baaken in kaplan Wissing iz Hamborna, župnik Krusse iz Ricklinghausena, rektor Uhrmeister iz Herwest - Dorsten, šolski svetnik Rolfsen iz Buera, kaplan Mayer iz Mündra, kaplan Wiemann iz Gladbecka, kaplan Ingenlath iz Bottropa, rektor Schmitz iz Essen-Korbecka, kaplan Heeke in rektor Magenköter iz Ossenberga, vsi iz Porenja, oziroma iz Vestfalije. Omenjeni naj bodo med nami nad vse dragi gostje, kajti za njihovo delo med vestfalskimi Slovenci jim moramo biti nadvse hvaležni.

— **Zadnja pol gospe Marušičeve.** Lepo in odlično je bilo spremstvo gospe Marušičeve na njeni zadnji pot. Med drugimi so izkazali zadnjo čast pokojnici velik župan dr. Vodopivec, minister n. r. Ivan Pucelj, dvorni svetnik dr. Šubelj, predsednik Kmetijske družbe Sanci, predsednik SKS Ivan Pipan, odbor društva »Soče« ter številni drugi prijatelji in znanci blage pokojnice in njenega težko prizadetega soproga.

— **Stanovanjsko sodišče I. stopnje v Ljubljani** naznanja, da se bodo prihodnje razprave za dodelitev stanovanj vršile dne 1., 2., 3., 5., 6., 7. in 9. septembra t. l. Razpis 33 stanovanj, ki se bodo nakazala, je nabit na uradni deski stanovanjskega sodišča — soba št. 6 — kjer se vlagajo tudi prošnje za ta stanovanja.

— **Z vrha Trglava peš v Ljubljano.** Zanimivo in uspešno planinsko turo sta opravila gg. inspektor Jos. Westler in Jos. Janković, znana ljubljanska turistata. Malone v ravni smeri sta ubrala pot z vrha Triglava proti Ljubljani, in sicer sta dospela prvi dan čez Velo polje, Rudno polje, Koprivnik in Gorjuše v Nomeni; drugi dan preko Rahtovca v Zalogo, tretji dan preko Blegaša in Zavorja v Poljane; včeraj pa sta prispela preko Pasje ravni, Tošča, Sv. Katarine, Sišenskega vrha v najboljši ubranosti peš v Ljubljano. Ves čas sta imela krasno vreme, je predvčerajšnjim zjutraj je malo rosilo. Kakor oba planinca menita, tako potovanje v marsikaterem pogledu več zaleže kakor večtedensko bivanje v kakem letovišču. Vsekakor je bila to izdatna pot za dva moža, ki štejeta skupaj 115 let starosti.

— **Strelna udarila v hišo v Vodmatu.** Med včerajšnjim opoldanskim nalivom je v hišo poslovsodje trdke Gorec Frana Ogrina v Vodmatu treščilo. Strelna je hišo močno poškodovala. V trenutku nesreče je kuhala gospa Ogrinova v kuhinji kosilo, poleg nje se je igral pelletni sinček Dušan. Dasi je bil zračni pritisk tako močan, da je odtrgal kuhinjska vrata, sta ostala mati in sin popolnoma nepoškodovana.

CELJE.

To je poročanje. V četrtek je bil zaprišen novi celjski župan. Mislimo, da je to za Celje tako pomemben dogodek, da ga tudi najmanjši lokalni list ne bi smel prezreti. Pač pa je to storilo najbolje informirano »Jutro« in pa ne več tako informirani »Slovenski Narod« in niti z besedico nista oba lista omenila, da je bil zaprišen v Celju novi župan in da ima Celje že zopet svojega župana. Menda le iz spoštovanja do občinske avtonomije. Drugi pa zopet pravijo, da ni »Jutro« objavilo poročila o seji celjskega občinskega sveta zato, da mu ni bilo treba poročati, da se seje ni udeležil niti en esdeesarski občinski svetovalec. Tako demonstracija je menda celo za esdeesarsko politiko prevelika specialiteta in zato je baje »Jutro« poročilo izostalo. Na vsak način pa je unikum, če pričenjajo novoizvoljeni občinski svetovalci svoje gospodarsko delo za napredek občine — demonstracijo. Nismo še namreč slišali nikjer na svetu, da bi bili demonstranti posebno gradilni. — Naj bo že kakor hoče, eno moramo svetovati vsem Celjanom brez razlike. Če hočejo vedeti, kaj se važnega sklepa in dela za Celje, potem naj čitajo izključno in samo »Jutro«. In vedeli bodo za dnevni red porotnega zasedanja, do čim bodo izvedeli za novi komunalni program Celja šele ob sv. Nikoli.

Šolstvo.

Državna realna gimnazija v Pljuju. V I. razred in nov učenci se bodo vpisovali dne 2. septembra od 8. do 10. (izjemoma tudi 1. in 3. sept.). Dosedanji dijaki se bodo vpisovali dne 3. septembra od 10. do 11. Za vpis v I. razred je potreben rojstni list (starost 10 do 13 let) in izpričevalo osnovne šole.

Gremijalna trgovska šola v Ljubljani. — Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča vse svoje člane, da se vrši vpisovanje vajencev za I. letnik grem. trgovske šole dne 1. in 2. septembra t. l. od 9. do 12. ure in od 2. do 5. popoldne v gremijalni pisarni, palača Zbornice, Beethovnova ul. 10. Šolnina za vsakega vajenca znaša 250 Din, sprejemnina 25 Din. Po določenem terminu, se vajencev ne bo več sprejemalo v grem. šolo. Vpisovanje vajencev za II. in III. letnik se vrši dne 5. septembra t. l. od 1. do 3. popoldne v šoli na Ledini, prilike, levo. Istočasno plača vsak vajenec tudi šolnino v znesku 250 Din. Brez vplačane šolnine se ne bo vpisalo nobenega vajenca. Oni vajenci, ki morajo biti izprašani še iz enega ali več predmetov za preteklo šolsko leto, naj se zgleda dne 6. septembra t. l. ob 2. uri popoldne v šoli na Ledini. V času rednega pouka se vajencev ne bo več izpraševalo in bodo morali razred ponavljati. Začetek rednega pouka na Gremijalni trgovski šoli se prične v ponedeljek, dne 12. septembra t. l. ob 2. uri pop. na Ledini.

IZ TAJNISTVA OKROŽNEGA ODBORA NRS V LJUBLJANI.

Podpisano tajništvo okrožnega odbora NRS sporoča svojemu članstvu in somišljenikom, da posluje centralno tajništvo v Wolfovi ulici 1-1. vsak dan razen nedelj in praznikov in sicer od 9. do pol 13. ure in od 16. do pol 19. ure popoldne.

Pisarna okrožnega odbora je združena s pisarno mestnega odbora. V pisarni okrožnega odbora posluje g. Lovro Žun, carinski uradnik v p.

Pismene vloge naj člani naslovijo na naslov: Fran Kratnar, predsednik okrožnega odbora NRS v Kamniku. Za osebno izročene denarne prispevke v tajništvo, se izda vsakokrat potrdilo.

Nikomur naj se pa ne izroči ne vlog, ne denarja, ako se dotičnik ne izkaže s pravilno izstavljenim listino, na kateri sta lastnoročno podpisana predsednik okrožnega odbora g. Fr. Kratnar in poslednji tajnik g. Ivan Petrič. Za eventualne denarne prispevke so na razpolago poštnice.

Obenem obveščamo vse naše člane, da posluje predsednik okrožnega odbora g. Fran Kratnar vsako soboto od 9. do 12. dopoldne v tajništvo v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1.

Tajništvo okrožnega odbora NRS.

Beleške.

IZKUPIL JO JE.

Znano je, da g. Pribičević silno rad citira, kako je pisal »Slovenec« ob izbruhu svetovne vojne. Sedaj pa citira »Samouprava«, kako je pisal tedaj »Srbobran«, glasilo Pribičevićeve stranke. Tudi »Srbobran« je pozival Srbe, da se bore za habsburški monarhijo. Tako je velika gesta g. Pribičevića primerno reducirana.

STANOVANJSKA AKCIJA MESTNE OBČINE IN »SLOV. NAROD« TER »SLOVENEČ«.

Ker so bčinske volitve pred durmi, mora seveda »Slov. Narod« devati vsako stvar v nič, če je niso pogruntali esdeesarji. Ker ti, kakor splošno znano, pozitivnega še nič pogruntali niso, devlje seveda »Slov. Narod« skoraj vse v nič. Tako tudi stanovanjsko akcijo g. Mencingerja.

Kako neresno je v tem pogledu pisanje »Slovenskega Naroda« se more vsakdo prepričati, kdor stopi h Kozeljci, za artiljerijsko vojašnico ali na Poljane, kjer bo videl, kako se hiše grade. Svetujemo pa »Slov. Narod«, da si sam te vesele gradnje ne ogleda, ker bi drugače počil od jeze in zavisti.

Glede sumljivega »Slovenčevga« molka pa to-le: Nismo mi krivi, če »Slovenec« o najvažnejši stvari molči in ni naša krivda, če »Slovenec« ni objavil vsega načrta o velikotlačni akciji g. vladnega komisarja Mencingerja. »Slovenec« ima pač svoje nazore o volilnem boju in mi te nazore spoštujemo. Mislimo, da bi »Slov. N.«, če bi bil manj neroden, imel še več vzroka, da bi jih spoštoval.

Pripominjamo le še, da g. vlad. komisar Mencinger ni pristal SLS in da je zato naravno, da napredni »Slov. N.« za njegovo delo nima razumevanja. To pripombo pa le vsled onih ljudi, ki še vedno koketirajo z naprednim esdeesarskim blokom.

GRADISČANSKI HRVATJE.

Naši čitatelji so prav dobro poučeni o narodnem in gospodarskem gibanju med avstrijskimi Hrvati v Burgenlandu ali Gradišču. Zato tudi naši pozorni čitatelji delajo primerno razliko med njimi in našimi koroskimi brati. Treba je torej, da vselej, ko govorimo o narodnih naših manjšinah v Avstriji, ne generaliziramo, ker s tem moremo narediti več zlega nego dobrega.

Svoječasno sem poročal o živahnem ustanavljanju pevskih društev, o Zvezi kulturnih društev, o posojilnicah in mlekarških društvih itd. Omenil sem tudi, kako Hrvatje pridno ustanavljajo svoja Junačka in Divojačka društva po vzgledu nemških »Burschenschaften«, med katoliškimi Nemci. To so namreč društva, ki imajo jako privlačno silo in bi pritegnila tudi Hrvate, ako bi ti sami ne ustanavljali svojih društev istega tipa. Tako imamo danes med Hrvati že veliko Junačkih društev za moško, Divojačkih pa za žensko mladino.

Ker so vabili tudi te v Zvezo z nemškimi društvi, so Hrvatje soglasno sklenili, da hočejo oni ohraniti svojo hrvatsko neodvisnost teh društev. In tako rastejo hrvatska društva za mladež obojega spola, da je veselje. To so prave trdnjave hrvatske misli med tem narodom, odrezanem od svoje matice po oazah med trdimi Nemci in tudi Madžari.

V nedeljo 28. t. m. bo zanimiva narodna slavnost v Novi gori (v južnem Gradišču, v višini nekoliko pod Sombatelijem — Steinmanger), ko tamonjske katoliško junačko društvo »Južni bratci« blagoslovijo svojo zastavo. Iz vse okolice (na 30 km daleč so prijavljeni gostje), pa tudi iz srednjega Gradišča nad 50 km oddaljenosti, vmes so visoki hribovi. Iz Dolnje Pulje, Malega Borištofa, Vineta, Santaleka in Stinjakov pridejo hrvatska pevska društva, ki bodo pela popoldne na slavnostnem koncertu. V tej vasi je župnik Ignacij Horvat, eden ustanoviteljev in najboljših sodrušnikov sedanjih »Hrvatskih Novic«. On bo imel tudi slavnostni govor po blagoslovitvi zastave pri »taborski maši« ob 10. dopoldne. — Na to slavnost pa pridejo tudi iz vse bližine nemška enaka društva, ki bodo zabijala žeblje in v kratkih govorih izjavljala solidarnost s hrvatskimi brati Burgenlanda. — Tu je vse drugačna atmosfera nego med našimi Korosci, v čemur tudi je velika razlika. A. G.

MUSSOLINI V POSTOJNI.

Postojna, 25. avgusta. Danes je posestil Postojno italijanski diktator gospod Mussolini. Prispel je na avtomobilu iz Trsta ob 10.15 dopoldne. Tu se ni ustavil niti za sekundo, ampak dirjal je naravnost proti jugoslovanski meji. V oddaljenosti kakih treh kilometrov od meje, na vrhu takozvanih »Planinskih rid«, odkoder je viden kočček jugoslovanskega ozemlja, se je ustavil njegov avto za nekaj minut. Spremlstvo, sestoječe iz oboroženih ljudi, natrpanih na štirih ali petih avtomobilih, je ostalo pri tem zadaj na cesti za dober streljaj.

Iz Postojne so pohiteli za svojim vodjo tu živeči Italijani, od katerih so večina sami avanturisti. Pohitel je na mejo tudi poteštat na najetih avtomobilih. Bili so nemalo razočarani, ko jih varnostna straža ni pustila niti v bližino g. Mussolinija. »Duca« se je po par minutah vrnil skozi Postojno in sicer z največjo brzino. Le malokateremu radovednežu se je posrečilo, da je videl njegov obraz, pa še to le skozi meglo avtomobilovih šip. Jame naš imenitni gost ni obiskal. Oddrhal je v mrlišni naglici, kakor je bil prišel. Ob 11. dopoldne, torej trideset ure po prihodu, ni bilo o njem več niti sledu, slišal se je pa na njegov račun marsikateri zasoljen dovtip, še bolj pa na uauun postojnskih fašistov.

Kratke vesti.

Sovjetski poslanik v Parizu, Rakovski bo najbrže na željo francoske vlade odpoklican, ker je podpisal manifest, ki kliče delavstvo k oboroženemu upor proti kapitalističnim vladam.

Generalni štrajk je bil v Mehiki proglašen in izveden zaradi usmrtnice Sacca in Vanzettija. Štrajk je naravno trajal le par minut.

Irski parlament je razpuščen in so nove volitve razpisane za dan 15. septembra, ker je vlada Cosgrave zmagala pri nadomestnih volitvah za dva mandata. Vlada upa, da bo pri povih volitvah dobila trdno večino.

Dunajska policija bo na novo oborožena. Mesto sablje dobi pendrek in kratko sabljo. Tudi dobi policija posebne oklopne avtomobile, od katerih bo eden veljal 1.000.000 dinarjev.

Zaradi ponavljajočih se demonstracij so Amerikanci s panično naglico začeli bežati iz Pariza.

Italijanski kralj je v Turinu sprejel predsednika liberjske republike.

Gospodarsko zblizanje med Nemčijo in Anglijo. Vodi jo se pogajanja, da se osnuje angleško-nemški kemični trust. Načelen sporazum je že dosežen.

Interparlamentarna zveza se sestane v luksemburški palači 25. avgusta. Zastopanih bo 35 držav. Razpravljalo se bo o gospodarskih vprašanjih in o razorožitvi.

Alois Musil:

Posledice španske uprave v Mehiki.

Španci so upravljali Mehiko skoro tristo let. Posledice njihovega delovanja so hvaljene in obojane. Glavno jih obojajo ljudje, ki prenašajo današnje nazore v šestnajsto ali sedemnajsto stoletje, ali pa ljudje, ki primerjajo današnje mehičansko prebivalstvo s prebivalstvom Združenih držav. S tem pa delajo krivico Španiji in so v sporu s historično resnico. Po današnjih političnih razmerjih se v šestnajstem ali sedemnajstem stoletju ni nihče ravnal, ker so bili takrat reznani ne samo Španiji in španski Mehiki, pač pa po celim svetu. Današnji zadev združenih držav ni mogoče primerjati z mehičanskimi, ker imata obe strani popolnoma drugačne temelje.

V Združenih državah je bilo domače prebivalstvo sistematično in kruto tlačeno in ugonabljano z orožjem in žganjem. V vseh današnjih Združenih državah so bili večinoma naseljeni domači Indijanci. V dobrih štirih petinah združenih držav ni ostalo od domačega prebivalstva nič, le tu in tam kakšno ime. Šele pred tridesetimi leti se je zahtevalo nekaterim usmiljenim politikom preostankov indijanskih rodov in so dosegli, da so bili zanje odločeni posebni kraji. Z lepo in grdo je bilo indijansko prebivalstvo naseljeno v ta omejena selišča in posebni komisiji za indijanske stvari je bila poverjena njih uprava. Danes prebiva v indijanskih okrožjih skoraj 300.000 domačinov. Pravice nimajo, da bi se selili iz določenih selišč. Ravnotako jih ne smejo prodajati, dolžni so delati za plačilo, ki gre v skupno blaginjo in noben državljani Združenih držav ne sme brez soglasnosti nadzorovalne komisije z njimi trgovati, ali jim dajati opojne pijače. Določbe komisije za indijanske stvari so bile izdelane v Washingtonu in zanimivo je, da so v štirih petinah podobne določbam mehičanskih misij. Strokovnjaki Združenih držav si v današnjem stoletju niso izmislili nič boljšega kakor pa španski vicekralji in misijonarji v zaostalem šestnajstem stoletju. Le da so določbe mehičanskih misij ohranile domačine v vseh krajih, dočim skrb določbe komisije v Združenih državah le za peščico Indijancev, zbrano na par krajih. V Združenih državah je bilo domače prebivalstvo izkoreninjeno, v španski Mehiki pa je bilo ojačeno in pomnoženo, če bi španska uprava ne napravila nič drugega, če ta rezultat ji zagotovi spoštovanje vseh ljudi, ki človeško čutijo z drugimi.

Španci so odvadili Indijance ljudožrstva in napravili iz njih kristjane. Ne da se ta jiti, da je pri večih rodovih ostalo krščanstvo le zunanji lak, toda tudi ta lak je odstranil marsikaj nečloveškega. Med belokožci in Indijanci je v Združenih državah zijaal prepad, dočim ga v Mehiki ni bilo. Izobraženi pokolci Indijancev so se lahko krvno sprijateljili s prvimi španskimi rodbinami in odprta jim je bila pot do vseh časti. Marsikateri državljani Združenih držav bi vas gledal kakor norec, če bi ga vprašali, zakaj bi inteligentni Indijancev ne mogel biti predsednik v Beli hiši v Washingtonu. V Mehiki se ni spodbil noben španski plemič, ko je bil izobraženi potomec Aztekov imenovan za kraljevega namestnika. V Združenih državah je ostalo krščansko bratstvo med belimi in rdečimi le na papirju, dočim je v Mehiki postalo resnica. V Mehiki je Indijancev nad 12 milijonov. Potrepežljivi so, skromni, delavni in nadarjeni. Vse te lastnosti jim priznajo tudi njihovi največji sovražniki. Po barvi in postavi so različni. Enotnega jezika nimajo; špansčina ni prodira pri njih. Kos poti od glavnega mesta Mehike so vasi, kjer marsikdo govori aztecko, dasi razume špansko. V oddaljenih krajih so rodovi, kjer razumejo špansko le uradniki. In vendar postaja špansčina zmirom močnejša vez med domačim mehičanskim prebivalstvom in brez dvoma postane narodni jezik mehičanskega naroda, ko se seveda iz raznih rodov stvori.

Zakoni med domačini in belokožci so rodili mešance, ki jih je v Mehiki baje preko tri milijone. Hvalijo njih zvestobo in veselje, ki pa večkrat vodi v lahkomišelnost. radi se ukvarjajo s politiko, le da niso dosledni. Če najdejo voditelja, mu slepo verjamejo, toda kakor hitro se uverijo, da jih vara, postanejo njegovi največji protivniki.

Belokožcev ni v Mehiki niti milijon. So pa skoro vsi brez izjeme španskega pokolenja. Dasi priznavajo mešance in Indijance za sebi enake, vendar smatrajo sebe za višja bitja, za rojene vladarje, upravnike in politike.

Vsi mehičanski prebivalci, belokožci, mešanci in Indijanci ljubijo kraje, kjer so zrasli in neradi se selijo. Pojma domovine velika večina mehičanskega prebivalstva nima. Indijancem je domovina ozemlje, ki pripada njihovem rodu, mešanec kraj, kjer živi, belokožcem mesto, kjer stanujejo in posestvo, ki je njihovo. Le tisti, ki so se šolali v Evropi si ustvarjajo pojem domovine v našem smislu in jim mehičanska domovina niso samo države, ki tvorijo današnjo Mehiko, pač pa tudi širne pokrajine, ki so si jih Združene države l. 1853 prisvojile.

Sokolstvo.

»Sokolski pešizel« spojen z »Gozdno veselico« v neposredni bližini Ljubljane, priredili jugoslov sokolski savez v nedeljo dne 28. t. m. kot zaključek in odhodnico udeležencem IV. prednjaškega tečaja, na katerega članstvo ljubljanskih in okoliških društev in njih rodbine uljudno vabimo. Zbirališče pred Narodnim domom. Odhod točno ob pol 8. zjutraj, povratek v Ljubljano do 8. zvečer. Priporočila se vzeti s seboj nekaj prehrane; na veseličnem prostoru pa se bo dobil tudi znameniti »Racić gulaš« in na raznju pečena jagnjetina. Skodelico in pribor za gulaš naj vzame vsakdo s seboj, kakor tudi kozarec; za pijačo je preskrb-

ljeno. Kroj civilni. Zdravo — Starešinstvo Jug. Sok. Saveza.

Sportne vesti.

S. K. Jadran. Radi tekme proti S. K. Elanu v Novem mestu morajo biti v nedeljo, dne 28. t. m. ob 6. zjutraj na dolenskem kolodvoru sledeči igralci: Logar Stane, Logar Peter, Bončina, Sava, Carl, Znidarič, Rogac, Kern, Gärtner, Ladis, Januš I. in II., Cemažar in Brar. Točno in vsi! Odhod ob vsakem vremenu! — Kapetan.

Za en milijon dolarjev vslopnice prodanih v predprodaji. Revanžni boksmatch Gene Tunney — Jack Dempsey, ki se vrši v Cikagu dne 22. septembra, vzbuja velikansko zanimanje, kakor ga še ne beleži zgodovina boksa v Ameriki. Kakor namreč poroča prireditelj Tex Rickard, je bilo doslej v predprodaji prodanih že za 1 milijon dolarjev vslopnice.

Maratonska proga se skrajša. Grški olimpski komite je obvestil mednarodno lahkoatletsko zvezo, da je podala nova, natančna izmera klasične maratonske proge dolžino 36 km 75 m. Kakor znano, se je že dalj časa dvomilo, da bi odgovarjala dolžina 42 km 200 m klasični progi.

Nepriiznani svetovni rekordi. Mednarodna težkoatletska zveza v Parizu ni priznala uspehov dunajskih atletov Leop. Trefnyja (lahka srednja teža) in Hansa Haasa (lahka teža). Prvi je sunil junija 1926 desno-ročno 95 kg, drugi pa v oktobru 1926 obojoročno 133,5 kg. Svetovni rekordi pa se morajo javiti po mednarodnih določbah tekom enega meseca mednarodni zvezi. Ker je pa avstrijska težkoatletska zveza storila to šele pred dvema mesecema, ni mogla izposlovati priznanja teh rekordov kot svetovnih.

Nurmi napadel dr. Pelzerja. V članku »Pelzer se zrušil vsled dopanja« očita slavni finski tekač dr. Pelzerju sledeče: »Dr. Pelzer rabi različna sredstva in medikamente, da pospeši svoj uspeh. To je storil tudi takrat, ko je mene premagal. Toda to je nenaravno in se vedno maščuje; ravno kar se je dr. Pelzer zrušil in je vprašanje, če si bo še kdaj opomogel.« Dr. Pelzer pa mu odgovarja: »Vsak, kdor me pozna, ve, da nikdar ne živim dopingov, čeravno so mi jih že različni atleti ponudili. Predlagam Nurmiu, da pride o priliki v Nemčijo, da se revanžira na svojem zrušenem nasprotniku. Čuhim se popolnoma zdravega. Rana na nogi je že zaceljena in ko bom absolvirala par ostrih tekov, mislim, da bom v ravno fako dobri formi kakor lansko leto.«

Borze

26. avgusta.

Devize in valute.

Ljubljana, Berlin 13.525 — 13.555 (13.54), Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.98875 do 8.01875 (8.00375), London 275.85 — 276.65 (276.25), Newyork 56.60 — 56.80 (56.70), Pariz 222.75 — 0, Praga 168.15 — 168.95 (168.55), Trst 308.75 — 310.75 (309.75).

Zagreb, Dunaj 7.988 — 8.018, Berlin 13.52 do 13.55, Milan 308.75 — 310.75, London 275.85 — 276.65, Newyork kabe 56.7 — 56.9, Newyork ček 56.65 — 56.85, Pariz 221.625 do 223.625, Praga 168.12 — 168.92, Curih 1093.5 — 1096.5; češkoslovaške krone 167.1 do 167.9.

Curih, Beograd 9.135, Berlin 123.43, London 25.2125, Newyork 518.625, Pariz 20.33, Milan 28.335, Praga 15.37, Budimpešta 90.75, Bukarešta 3.21, Dunaj 73.10.

Efekti.

Ljubljana, Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 142 — 0, Merkanfilna 0 — 90, Prašedion 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Vevče 135 — 0, Ruše 260 — 270, Kranjska industrijska 335 — 0, Slavonska 56 — 0, Sešir 104 — 0.

Ljubljanska blagovna borza. Les: Tendence mirna. Povpraševanje je za trame, po noli kupca, fco vagon meja po 270 in za festone, široke, fco vagon nakl. postaja po 430. Nudijo se suha bukova drva, fco vagon nakl. postaja po 20 in suha hrastova drva, fco nakl. postaja po 18. — Deželni pridelki: Tendence mirna.

ARETACIJI MEDNARODNEGA PUSTOLOVCA.

Dunajska policija je aretirala glasovitega mednarodnega pustolovca Melchior-a Horvath-a. Horvath je eden od najbolj velikopoteznih pustolovcev. Nazivajo ga kralja polvaralcev čekov. Sedaj je bil aretiran na podlagi ovadbe neke Madjarke, kateri je izvalil pred daljšim časom dragocenosti ogromne vrednosti. Je ki konfiscirala leta 1918 madjarska sovjetska vlada privatno lastnino, je pregovoril Horvath vdovo nekkega visokega madjarskega državnega uradnika, pri kateri je stanoval kot sin grafa Festelica in romunske princesinje Ghika, da mu je izročila vse svoje in svoje hčerke dragocenosti, vredne 175.000 zlatih kron, češ da jih bo doniral v inozemstvu, kakor je brez sledu izginil. Dama se ga ni upala ovaditi. Jeseni leta 1925 je prejela dama nenadoma pismo »odvetnika« Horvath-a, ki ji je sporočil, da sedi trenutno radi drugih deliktov v kaznilnici v Garstenu. V pismu je Horvath izjavil, da ji bo čim presteane svojo kazen, vso škodo poravnal, češ da je njegova mati princesinja Ghika v Madridu umrla ter mu zapustila 60.000 dolarjev. Dama je sleparju verjela. Peljala se je v Garsten, kjer je bila sestavljena v kaznilnici notarska lista, v kateri Horvath odškodninsko terjatev dame priznava. Dama ga je preskrbela s perilom ter mu je pošljala tudi denar, tako da je narasla skupna vsota na 10.000 Din.

Po prestani kazni je živel Horvath izključno na stroške dame, kateri je izvaljal pod vsakovrstnimi pretvezami denar. Govoril ni o ničemer drugem kot o svoji dedščini. Trdil je, da mora plačati visok

dedinski davek vnaprej. Vsled tega je prodala dama še zadnje svoje dragocenosti ter mu izročila denar. Dne 19. t. m. pa je »srečni dedič« iz stanovanja dame nena doma izginil.

Pred leti je izvršil Horvath na Dunaju velikopotezno goljufijo. Osleparil je celo vrsto dunajskih tvežnikov in svojega advokata za milijarde avstrijskih kron.

Sredi leta 1920 se je pojavil zopet na Dunaju, to pot pa kot ritmojster in vojaški ataše Melchior Horvath pl. Blözhaza iz Rio de Janeiro. Nosil je sijajno, z zlatom preobloženo uniformo ter se povsodi legitimiral z diplomatskim potnim listom, ki pa je bil seveda potvoren. Tudi to pot je osleparil vrsto ljudi za velike vsote.

GOSPA PUTIFAR V LONDONU.

Več uglednih londonskih listov pozivlja

lorda Chamberlaina, ki zavzema častno mesto najvišjega gledališkega cenzorja, da naj novo Edgar Middledonovo gledališko igrano »Gospa Putifar«, ki se igra že par dni v londonskem gledališču s sijajnim uspehom, iz npravnostnih ozirov prepove. Pri premijeri je prišlo do velikega škandala. Posledica škandala pa je bila, da sedaj občinstvo v gledališče kar dere, tako da so vsi sedeži za več dni že vnaprej razprodani. Seveda je zelo dvomljivo, če se bo lord Chamberlain pozivu puritanskih listov odzval. Zakaj, če prepove vprizarjanje »Putifarke«, bi moral prepovedati prav za prav tudi Mozsove knjige, v katerih se obravnava historija Putifarke z vsemi podrobnostmi, ki si jih moremo želeli. Pa naj bo, kakor hoče: Dejstvo je, da se zanima londonska javnost za to gledališko igrano tako, kot se že dolgo ni zanimala za nobeno.

Middledonov Putifar je star lord, kateremu je šinila v 69. letu v glavo nesrečna misel, da je poročil 21letno deklico. Lord je komoden gospod, ki ni ni misli na to, da bi svojo mlado ženko zabaval. Naravno je, da se ženka silno dolgočasi. Zato zbere v svoji luksuriozni palači okoli sebe precej plitko družbo mladih kavalirjev ter sklence končno, da bo pričela svojega soproga na vsak način varati. Samo tega ne ve, katerega člana družbe, ki se shaja pri njej, naj bi si izbrala za domačega prijatelja. Po dolgem oklevanju, potem ko so že vsi plitvi mladi kavalirji pri skušnji propadli, se odloči za šoferja. Šofer Alain pa napravljajo ulis zelo zabitega človeka, ki noče razumeti. Zato sklence gospa Putifarjeva, da se bo poslužila bolj energičnih sredstev. Pozno zvečer, ko je družba odšla, se obleče v svoj najmičnejši pyjama, katerega krog močno spo-

minja na kopalni kostum, prereže s škarijami za manikiranje žico električnega ventilatorja ter pokliče šoferja, ki je obenem tudi mehanik. Mladi, robustni šofer pa je zelo neroden: Gospa Putifar mu ponudi cigareto, šofer jo odkloni; gospa mu ponudi žganja, šofer ga odkloni. Končno se mu ponudi gospa sama; pozove ga, da naj se ne smatra napram njej več kot šofer, temveč samo kot mož. Šofer pravi nato, da, če sme že biti tako prost, mora pač vsekako izjaviti, da nima za damo nobenega interesa. Gospa Putifar se najprej onesvesti, ko pa to ne zaleže, pobesni in alarmira vso hišo. Hišina, lakaji in končno tudi lord prihitijo ter čujejo z grozo, da je udril šofer ponoči v spalnico milostive ter jo napadel. Pokličejo policijo, ki predrzneza odvede. Pred sodiščem pa se izkaže njegova popolna nedolžnost in dečko je oproščen.

Ilja Erenburg:

Ljubav Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Ne glede na dež je blazna ženska brodirala po vasi. Ko je zagledala Andreja, je, kakor vedno, božjasto zakričala, legla na zemljo in nedostojno razmetala noge. Andrej se je umaknil proč. Starka pa je še nekaj kričala in se skrila za mračno zaveso dežja.

Strašna starica! Prokleti kraj Orlut! Glej tam oguljeni gozdček, kjer se močijo pod deževjem kosti sedemindvajsetih ljudi, ki so mirno sadili pomidore! Končana je ta vojna! Eni vladajo zemljo, drugi so se pa razbežali v tuje dežele beračati ali pijančevati. A tretji? ... Tretji pa so ostali, kakor orlutski Grki, v slanih tleh Perekopu, v stepah, v tundrah, na paradnem Marsovem polju, ali pa v umazanih puščobah mestnih periferij. In gotovo bodo morali še dostikrat padati pred pomladanskimi dežji, da bodo med tem kamenjem spet zardeli pomidori, vzgojeni od človeka.

Andrej pa ni premišljeval o tem zdaj, ko je čakal na Jeanne-o. Tam pa, na sejah so čisto raznostrilno vprašanja glede fronte dela ali gospodarstev. Zdaj pa je on mislil samo na Jeanne-o. Plašno je gledal skozi dež, ki je kakor zastor zapiral cesto. Bal se je zagle-

dati pod dežjem kaj, kar bi se gibalo in izločilo iz splošne mreže. Bal se je zagledati ono, ki jo je nestrpno pričakoval. Mogoče bi bil on celo vesel, če bi ona v dežju izgubila pot, ali če bi sploh ne prišla. Tedaj bi pa on mogoče brez sape, poln obupa stekel k vili »Ibragija« in bi tam butal z glavo ob železna vrata. Vse to je odvisno od minute, Andrej je pa poznal samo tiste minute, ki so že pretekle.

Mar je on vedel, ko je po divji mazurki poljuboval na hodniku na pol tuje hiše milo bujno gospodično, da jo povede čez tri tedne v farno cerkev? Mar je on ob poroki mogel pomisliti, da kmalu ne bo mogel od žalosti in sramu pogledati v oči tej stiskaški, prepirljivi meščanki? Vsi postopki Andreja so bili burni in nenadni. Spočetka je on bruhal svoje emulacije, nato je pa že napol v blodnjah nabitro čital knjige, izmišljal si logične objasnitve in gradil ideje. Šestnajst let star se je sprl z varuhom, odrekel se od dedšine in se odpravil spremljat neko slepe starico, ki je izpolnjevala vjačevski repertoar, po moskovskih dvoriščih. Ona je pela »daj poljubom pozabljenec«, on pa je vrtel valček. Zakaj? Čemu? Kdo naj ga razume —

* Vjačeva — popularna ruska pevka kpletov in narodnih pesni. (Op. prev.)

tako je prišlo... Nato se je pa on z vnetostjo prijel knjig in napravil izpite. Študent. Trenotno srečanje z Jeanne-o. Zdelo se mu je, da je zaljubljen. Lahko, da je bilo kaj. On se je pa čez pol leta neumno banalno oženil. Z Aglajo (tako je bilo ženi ime) sta živela slabo, napol z lakoto. Rodila se je hčerka, ki je čez sedem mesecev umrla. Ko so jo nesli iz hiše, je veliki, krivonogi možak plakal, ko otroče. Iz tesnobe je začel popivati. Zdelo se mu je, da je tudi on umrl.

Takrat je prišla revolucija. Ta je Andreja stresla, postala je njegova prva, prava ljubezen. Od marcevih dni** naprej je on bil že boljševik. Druge stranke so hotele nečesa in to »nekaj« je bilo izpremenljivo, pesek v oči, kakor teatralna kulisa. Boljševiki so hoteli vse in Andrej je šel za njimi. V juliju je bil na Litejnem prospektu, v oktobru je pa jemal Kremlj. Nato se je pa sam izprosil na fronto v Kubanj. V neki stanici*** so ga vjeli »belic«. Zaprti so ga v šupo. Od tam se je

** Dnevi meščanske revolucije proti carizmu. Od 10. marca (n. stil.) 1917 naprej. (Op. prev.)

*** Kozaška vas. (Op. prev.) srečno zvezdo. Prethotapil se je v Krim, da bi tam izpodrival Wrangelja. Zdaj pa, ko so

rešil. Rešil se je na tako neobičajen način, da je po tem sam začel verovati v svojo izginile vse fronte, ko je bilo treba začeti vzpostavljati Orlute, ko so se na sejah začele vrstiti same številke, je postal Andrej zmeden. Začel je premišljevat kam zdaj? V Besarabijo? Na zapad? Vseeno kam, samo da nekam v nelegalnost, samo da bi bilo bolj nevarno — organizirati bojne stoltnije, pisati proklamacije, boriti se, streljati, požigati. Tovariši so gledali nanj z dopadenjem: je drzen, udan delu — pa tudi z bojznijo: tuj je. Zaharkjevič mu je nekoč mehko pripomnil: »Vi tovariš, v nekem pogledu niste popolnoma marksist.« Verjetno je, da so tovariši imeli prav. Takšni ljudje so kakor puške ali kakor zastave. Ni pa mogoče večno streljati in vsaka zastava se od solca in dežja izliže.

V Moskvi so komaj začeli preresetavati dekret o nadomestitvi razvrstke* z davkom, na tisoče vrst daleč od Kremlja se pa Andrej že ni čutil več na svojem mestu.

* Splošna obvezna oddaja pridelanih plovov in izdelkov državi po vnaprej določeni — razvrstitvi teh bremen po produktivnih krajih ali obratih. (Op. prev.)

(Dalje prih.)

Najboljše v materialu in v konstrukciji so:

Josip Petelinca
šivalni stroji in kolesa
Gritzner, Adler, in Phönix.

Najlepše opreme, pouk v voženju brezplačno.

Nizke cene tudi na obročna plačila.
Ljubljana ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz vinskega kisa.

Zahlevajte ponudbo. — Telefon šte. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Carinsko posredniški in špedicijski bureau

»GROM«

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41

Naslov brzojavkam: »GROM«. Telefon 2454.

Podružnice: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje
in pod kulantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne
pošiljke.

TISKARNA »MERKUR«

GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.

TELEFON ŠTEV. 2852.

TELEFON ŠTEV. 2852.

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela

WECK

čaje in aparati za ukuhanje so
najcenejši, ker so najboljše. Znatno
znižane cene. Ugodni pogoji! Tovarniška
zaloga:

Krekov trg 10 pri trdnici Fraktus, Ljubljana.

Širite »Narodni
Dnevnik«!

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača
50 par. Za debele tiskane
pa Din 1.—.

Proda se

mlad pes, prava rasa Doberman, čistokrven, z rodovnikom. Poizve se na Rimski cesti št. 5 pri hišniku.

**Akumulatorske
naprave**

svinčena usedlina in pepel, stara med, baker, cink. Kupuje se vsaka množina. »Calin« k. d. Zagreb, Mandalščina 1.

Premog - Čebin

Wolfova 1/II. - Telef. w

KUPIMO

sledede knjige — tudi rabljene: »Trije mušketirji«, »Dvajset let pozneje«, »Deset let pozneje«. Jugoslovanska knjigarna. Ljubljana.

Ogljeni (Karbon) papir

indigo papir, barvni trakovi, barva za štopiljke
dobite vedno najceneje pri

LUD. BARAGA, Ljubljana
Šelenburgova ulica 6/I.

Najvarneje in najugodnejše se nalaga denar pri pupilarnem zavodu, ki obstoji že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA
V CELJU, KREKOV TRG (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom vojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlegajo sodišča, ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja, posveča posebno pažnjo.

Za hranilne vloge jamči poleg premoženja hranilnice

ŠE MESTO CELJE

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča, po najnižji obrestni meri. Vse prošnje rešuje brezplačno.